

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

MESEČNI PRILOG "SOKOLSKO SELO"

LJUBLJANA,
15 JUNA 1934Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava nalazi se
u Učiteljskoj školi, Frančiškanska ulica broj 6, telefon broj 2177 • Račun
poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasi po ceni • Rukopisi se ne vraćajuGOD. V
BROJ 25

Glavna skupština Saveza slovenskog Sokolstva Bugarski Junaci primljeni u Savez SS

U nedelju dne 10 o. m. održana je u Pragu, u Tirševom domu, skupština Saveza slovenskog Sokolstva. Skupštini je predsedao starosta SSS br. dr. Stanislav Bukovski, a učestvovali su joj svi predstavnici pojedinih sokolskih saveza kao i bugarskih Junaka, i to: za Čehoslovačku obec sokolsku, pored staroste br. dra Bukovskog, zamenik staroste COS br. Josip Truhlarž, načelnik br. dr. Miroslav Klinger i pro-

Junaka i o sveslovenskom sokolskom sletu, koji se ima da održi naredne godine u Varšavi. Na njegov predlog stoga upućen je sa sednice bratu Zamajškom telegrafski pozdrav, što su svi prisutni primili s odobravanjem. Nakon govora staroste dr. Bukovskog, podneo je iscrpljiv izveštaj tajnik Saveza SS brat Vincenc Štjepanek, koji je najpre referirao o svim zadnjim sednicama predsedništva SSS, zatim o

ovaj predlog bio primljen jednoglasno i s odobravanjem, predstavljaajući starosta br. dr. Bukovski radošno pozdravlja ovaj zaključak, naglašujući, da to ujedno znači novo jačanje sokolske misli i slovenske solidarnosti.

Iza toga referirao je načelnik Saveza SS brat dr. Klinger o pretstojećim sokolskim priredbama, pri čemu je konstatovao, da će na pokrajinskim sletovima u Zagrebu i Sarajevu učestvovati braća Čehoslovaci, Poljaci i Rusi, na sletu u Poznanju braća Jugosloveni, Čehoslovaci i Rusi, a na sletovima u Opavi i Ustimu braća Jugosloveni i Rusi. Raspravljalo se je zatim još o svesokolskom sletu u Varšavi, nakon čega je uzeo završnu reč starosta brat dr. Bukovski, koji je s veseljem konstatovao, da je sada Sa-

Komemoracija brata dra Jindržiha Vanjička u Praškom Sokolu

Stara, prva vežbaonica matice Sokolstva, Praškog Sokola, bila je u nedelju dne 10 o. m. udešena za jednu dirljivu žalobnu svečanost — za komemoraciju brata dra Jindržiha Vanjička, dugogodišnjeg načelnika Praškog Sokola, načelnika COS i SSS. Zidovi vežbaonice bili su prekriveni crnim draperijama, lusteri prekriveni crnim florom, a ispred velike crne zavese, koja se spuštala od stropa do poda, bila je postavljena na visokom postamentu urna iz žute kovine s pepelom pok. brata Jindre. Nad urnom razapeo je soko svoja krila, a ispred nje, na nižem postamentu, bilo je postavljeno poprsje velikog sokolskog vode. Oko postamenta stajala je počasna straža, koju su sačinjavali članovi prednjačkog zbora Praškog Sokola, a na desnoj strani stajao je barjaktar sa starim barjakom ovoga društva.

Žalobna svečanost počela je pevanjem tužaljke, koju su pevali članovi pevačkog oteka Praškog Sokola. Nakon toga uzeo je reč starosta društva br. dr. Jaroslav Urban, koji je najpre pozdravio brojne učesnike, među njima zastupnike vlade, parlamenta, senata, vojske, univerziteta i slovenskih sokolskih organizacija. Zatim je u markantnim potezima ocrtao lik velikog načelnika, koji je — kako reče — bio zapovednik sokolskih srda. Ispred njegovog pepela zahvaljuje se pokojniku u ime Praškog i Smihovskog Sokola za sav njegov ogromni i nezaboravni rad, obećavajući, da će ga Sokolstvo slediti onim putevima, koje je on Sokolstvu označio.

Nakon staroste br. dra Urbana govorio je u ime COS načelnik brat dr. Miroslav Klinger, koji je dirljivim rečima izneo sve odlike velikog pokojnika, koji je bio već od sudbine predodređen da bude voda, ali koji se je za to mesto i temeljito pripremio i postigao ga nesebičnim i predanim radom kroz decenije. Bio je velikan, rekao je br. dr. Klinger, bio je čovek zlatnog srca, plemenite duše pa u njemu gube vežbači, takmičari i prednjači svog nedostiživog uzora, koga će slediti.

Zatim je u ime Saveza slovenskog Sokolstva i u ime Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije održao prvi zamenik starostine br. Engelbert Gangl sledeći govor:

— S najvećim poštovanjem i s duboko ucvljenom dušom izgovaram u tom žalobnom trenutku ime, koje je pored imena dra Miroslava Tirša, Jindržiha Fignera i dra Josipa Šajnera

najpoznatije i najuvažnije u svemu slovenskom Sokolstvu — ime dra Jindržiha Vanjička, bivšeg načelnika bratske Čehoslovačke obce sokolske i Saveza slovenskog Sokolstva.

Nazivan tu četvoricu nebeskim sazveždem, koje se stere nad svim slovenskim svetom, sazvežde, koje osvetljuju i pokazuju naše puteve u realnu slovensku uzajamnost, koje nas bodri i poziva na neprekidni rad i koje ogrevaju naše duše s plamenovima slovenskog sokolskog bratstva.

Srećni smo mi slovenski Sokoli što imamo to što drugi narodi nemaju: iz ove četvorice zrači neprestano snaga ideje, koja je postala sastavni i bitni deo naše misaonosti i naše duševnosti, koja stvara duboke i nerazorive temelje naše samostalnosti, koja visoko stoji nad svima nama i koja nadaleko pred svima nama baca svoju svetlost, kazujući nam put u budućnost i pozivajući nas na rad, na napore i borbe za čast svetlog sokolskog imena, za moć i slavu Slovenstva.

Ali u isto vreme teško smo mi slovenski Sokoli pogodeni time, što nam se ta poslednja od tih četvero zvezda sada ugasila i u sjajnom poslednjem blešku utonula u Panteon naših velikih i najvećih muževa! Tako ni brata Jindre — našeg sokolskog vojvodu — nije više među nama!

Ono što su njegovi pretšasnici i saradnici stvarali velikoga, lepoga, plemenitoga, viteškoga, sokolskoga — sve je to bilo usredotočeno u njegovom velikom slovenskom srcu i svega toga bio je načelnik brat Jindra pretstavnik, glasnik, organizator i majstor zidar, kao iz mramora isklesan po svom krasnom značaju, kao iz tuča izliven pa svom slovenskom mišljenju, a kao iz divne i slatke češke pesme i glazbe nadahnut lepotom, dobrotom i bratskom plemenitošću prekaljene i prožete sokolske duše.

Ne, ne! Ni ta poslednja od četvero zvezda nije se ugasila i nije utonula u tamu zaborava i nepovrata: ona je u blešku samo preletela putem ukazanim već od samog Tirša u kraj večno živih, neumrljih tvoraca narodne samostalnosti i veličine slovenskih rodova — u hram besmrtnika, u istoriju velikih i najvećih slovenskih muževa poslednjeg veka!

Mi stojimo danas tu pred činjenicom, koju život sam pred nas postavlja, na kome niko ne može ništa da izmeni, jer je to činjenica osnovana na temeljima istine, iz nje izrasla kao što su iz zemlje ponikle klišure i gore, o koje udaraju vihuri i strele a da ih ipak ne mogu uzdrmati i porušiti. Dela

Sa skupštine Saveza slovenskog Sokolstva u Pragu dne 10 o. m.

svetar br. Antonin Krejči, za Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije i zamenik starostine br. Engelbert Gangl i II zamenik starostine br. Đura Paunković, za Poljski sokolski savez potstarešina br. dr. Šćepanski, za rusko Sokolstvo braća Manohin i Viničuk i kao gosti u ime Saveza bugarskih Junaka starosta br. Dimitrije Lazov i član uprave univ. prof. br. dr. Minev, te tajnik Saveza SS br. Vincenc Štjepanek.

Savetovanja održana su u nedelju kroz ceo dan. Pre podne održana je prekonferencija, na kojoj se raspravljalo o svim okolnostima u pogledu prijema braće Junaka u Savez SS. Svi učesnici skupštine izrazili su pri tome svoje otvoreno uverenje, da je napokon nadolšlo vreme, kada treba da u interesu sokolske i slovenske misli uđu u Savez SS i braća bugarski Junaci.

Po podne je pre same skupštine još održana sednica predsedništva Saveza SS, koju je toplim pozdravnim govorom otvorio starosta SSS i COS br. dr. Stanislav Bukovski, koji se je odmah zatim u uvodu svog govora setio netom preminulog brata dra Jindržiha Vanjička, dugogodišnjeg načelnika SSS i COS, a čijem su pomenu svi učesnici sadanje skupštine SSS učestvovali pre podne. Nadalje se je br. dr. Bukovski u svom govoru setio smrti zaslužnog sokolskog radnika brata Aleksandra Malačinskog, dugogodišnjeg starostine Malopolske sokolske župe i velikog Slovena, te brata Frana Malačeka, jednog od najstarijih članova i suosnivača Ljubljanskog Sokola, koji spada među inicijatore Saveza slovenskog Sokolstva, za koji je izradio i načet već 1882 godine. U svom daljnjem govoru izrazio je starostina brat dr. Bukovski žaljenje, što ovoj značajnoj skupštini Saveza SS ne prisustvuje starostina poljskog Sokolstva brat Adam Zamajski, što bi bilo u toliko više poželjno, jer će ova skupština raspravljati o prijemu bugarskih

pitanju izmene pravila SSS, te o raspolu u redovima ruskog Sokolstva, koje se podelilo na dva tabora — praški i beogradski. Braća Rusina bilo je savetovano, da se sastanu delegati obiju tabora, što je uz nastojanje sve ostale braće i učinjeno, ali trosatna debata među braćom Rusima nije u tom pogledu urodila pozitivnim rezultatom, pa je ostalo sve pri starom — da i nadalje, dakle, postoje stvarno dva saveza ruskog Sokolstva, a članom Saveza SS može da bude samo jedan. Nakon ponovne oduze diskusije među svim učesnicima sednice bilo je na koncu zaključeno, da braća Rusi urede sami međusobno svoj spor, a da se sam predmet skine s dnevnog reda ove sednice.

Zatim je uzeo reč I zamenik starostine Saveza SKJ br. E. Gangl, koji iznosi, da su braća bugarski Junaci podneli molbu za prijem u članstvo Saveza SS, što on u ime Saveza SKJ toplo preporuča. Tome predlogu pridružio se u ime poljskog Sokolstva i br. dr. Šćepanski. Tada predstavljaajući starosta br. dr. Bukovski konstatuje, da kako nema nikog koji bi bio protiv tog predloga, da su time braća bugarski Junaci jednoglasno primljeni u Savez SS. Nakon toga ustaje br. Lazov, koji se u ime bugarskih Junaka najiskrenije zahvaljuje svoj sakupljenoj braći na ovom bratskom gestu. Oznajući ovaj momenat istorijskim događajem u Sokolstvu i Slovenstvu, br. Lazov izjavljuje, da će bugarski Junaci nastojati svim snagama da budu dostojni ove bratske ljubavi i poverenja. Na kraju svojih reči br. Lazov se je srdačno izljubio sa svom braćom.

Pošto je s time bio dnevni red sednice predsedništva iscrpljen, br. dr. Bukovski je istu zaključio i istovremeno otvorio redovnu skupštinu Saveza slovenskog Sokolstva s prvom tačkom dnevnog reda: primanje braće bugarskih Junaka u Savez SS. Kako je

vez SS upotpunjen i da su sva pitanja, koja tangiraju slovensko Sokolstvo, raspravljena u iskrenom i bratskom duhu, Zahvalivši se svoj braći za učestvovanju na ovoj skupštini, još jednom ih pozdravlja i želi im daljnji uspeh u velikom sokolskom radu te time zaključuje skupštinu.

Posmrtni ostanci brata dra Jindržiha Vanjička u »Mramornoj sali« Tirševog doma u Pragu. Sokoli i vojnici drže počasnu stražu.

SLOVENSKO SOKOLSTVO

Nekoliko sokolskih jubileja

Ove godine proslaviće 80-godišnjicu života sestra dr. Renata Tirševa, supruga našeg osnivača i kćerka Jindriha Fignera. Rodila se 31. jula 1854.

27. decembra navršilo se je 60-godina otkako je u Zagrebu osnovano prvo sokolsko društvo, a koju značajnu godinu proslavljuje jugoslovensko Sokolstvo s pokrajinskim sletom u Zagrebu.

1884. god. zabranila je austrijska vlada osnutak središnjeg saveza čeških sokolskih društava. Stoga su se osnovali iste godine još dve župe i to Tirševa u Kolinu i Srednjočeska u Pragu. Prva 4. maja, druga 10. juna pomenute godine.

Ove godine navršile se 50 godina od tragične smrti dr. Miroslava Tirša, koji je nastradao u tirolskim brdima i utopio se u reci Ahi.

Pred 20 godina u mesecu februaru otpustovao je tadašnji starosta COS br. dr. Šajner u Petrograd, da u sporazumu s ruskom vladom, organizira sokolski rad u prostranoj Rusiji, i da odašalje ruskom Sokolstvu odgovarajući broj prednjaka iz redova češkog Sokolstva.

Pred 20 godina počeli su se zanimati za sokolski telesni uzgoj poznati znanstveni krugovi, koji su održavali u Pragu god. 1914 svoj kongres.

Ove godine navršile se također i 20 godina, otkako se je vršio u Brnu poznati savezni slet COS, koji je bio razuzan zbog sarajevskog atentata. Tada su po zadnji put orgijali brnski Nemci.

I ostalo Sokolstvo ima još nekoliko lepih uspomena na prošle godine. Uz osnutak prvog Sokolskog društva u Zagrebu god. 1874 slave i poljski Sokoli 50-godišnjicu osnutka prvog sokolskog društva u zapadnoj Poljskoj u Inowracu, otkuda se je širio sokolski pokret oko Poznania. Tu godišnjicu proslaviće poljsko Sokolstvo s ovogodišnjim sletom u Poznaniu.

Jugoslovenski Sokoli naročito će se setiti ovogodišnjeg Vidovdana kada je u Sarajevu pred 20 godina pao prvi hitac velikih borbi za naše oslobođenje. U čast te godišnjice priredujemo pokrajinski slet u Sarajevu.

Isto tako važna je godina 1914 za nas Sokole još iz dvaju drugih razloga. Tada su se sakupili u Zagrebu po prvi put zastupnici svih triju jugoslovenskih plemenskih sokolskih saveza da privedu u život ujedinjenje čitavog jugoslovenskog Sokolstva. Svetski rat prekinuo je taj proces, ali ga nije satio.

(Nastavak sa 1 strane)

br. načelnika dra Vanjička sačuvala su mrtvog brata Jindru u živom životu sadašnjosti, kao što će ga sačuvati i u budućnosti slovenskog Sokolstva!

Svojim delom je br. dr. Vanjiček prekrčio Sokolstvu poredonosni put

Iste godine zadan je težak udarac Sokolstvu u Slovenačkoj što mu je zabranjen treći svesloveski sokolski slet, koji je sprečila austrijska vlast.

Vežbački kadar se pojačava

Po ugledu na Plzenjsku župu, koja je ove godine u januaru i februaru razvila smišljenu i svestranu propagandu za gajenje telovežbe među članstvom, naraštajem i decem u svom području, poslužile su se sa sličnim sredstvom za pojačanje telovežbačkog sokolskog kadra još neke župe. Uspeši, što ih je postigla Plzenjska župa, nisu ostali osamijeni. Tako u Šumavskoj župi, najjužnijoj župi na bavorskoj granici, zavladao je po svim vežbaonicama živ sokolski rad i sva su odeljenja znatno porasla. Naročito je veseo pojav što je to obuhvatilo omladinu, koja je počela u velikom broju da stupa u sokolske redove. I Moravsko-šleska župa, koja je poznata kao jedna od najmarljivijih, beleži lepe uspehe. Danas vežba u njoj među članstvom 4.138 lica, što iznosi 30.6% svega članstva. I broj naraštaja je velik i iznosi 1.367 muškog i 1.174 ženskog naraštaja, nadalje 4.197 muške i 4.958 ženske dece, tako da ima župa ukupno 25.220 pripadnika. Prema martu prošle godine vidi se kod vežbača sledeći napredak: u članstvu 314, naraštaju 398, deci 468.

Razne vesti

Javna vežba Praškog Sokola, koja je održana pred nekoliko dana, uspeša je odlično. Općinstva bilo je vrlo mnogo. Nastupila su u velikom broju sva društvena odeljenja. Izvedba vrlo dobra.

U 44 župe COS radi, po najnovijoj statistici, ukupno 9.466 članica prednjačkih zborova. Među njima je s prednjačkim ispitom 1.862, s pomoćničkim 1.557. Od godine 1914, dakle, punih 20 godina radi u prednjačkim zborovima još uvek 360 sestara. Velik je broj prednjačkinja u COS i taj broj nadmašuje u svim pogledima celokupan broj članica vežbačica u jugoslovenskom Sokolstvu.

Srednjočeska župa dra Podlipnoga slavi ove godine svoju 50-godišnjicu. Dne 3. juna priredila je dečji i naraštajski dan, koji su uspešili u svakom pogledu. Članstvo je proslavilo 50-godišnjicu sa župskim sletom u Pragu dne 10. o. m.

Istočno-slovačka župa priredila je 27. maja u Košicama dečji župski slet, na kojem je učestvovalo 1.435 dece iz 20 društava. Priredba je obuhvatala povorku gradom i poslepodnevni javni nastup.

kroz sve prepreke i teškoće u širinu svega kulturnog sveta. Uzgojio je čitave redove znamenitih sokolskih boraca, koji su u međunarodnom svetu visoko uzdigli sokolsku zastavu, gledajući odano i verno na svog majstora i učitelja, S tom zastavom je tesno povezano slavno ime bratskog češko-

Na straži!

Brat dr. Riko Fuks, referent saveznog narodno-odbranbenog oteka, napisao je za 22. broj Sokolskog glasnika od 25. maja t. g. članak pod gornjim naslovom, koji je vreden svake pažnje, a u kojem upozorava na narodno-odbranbeni rad, koji vrši odnosno trebalo bi da vrši Sokolstvo. Nemam namere da ga bilo u čemu kritikujem. Zelim samo da pokušam, da li bi se moglo putem našeg Sokolstva da oživi naš narodno-odbranbeni rad, koji danas vrše razne narodno-odbranbene organizacije, a koji je bez ikakvog sistema te je — izuzev rad »Cirilo-Metodskoe družbe u Ljubljani« — skoro jalov. Neka mi se oprostiti taj izraz ali činjenica je, da je to rana, koja silno boli naročito nas na severnim i severozapadnim našim granicama, koji smo vodili narodnu borbu i koji znamo, što se sve može s prilično malim sredstvima da postigne, ako se sredstva upotrebljavaju sistematski. Sve smo i toga da bi mogao naš narod za sebe da stvori mnogo više nego što sada čini, kada bi bilo pri vodećim i merodavnim ličnostima za to više dobre volje.

Slovenački deo našeg naroda imao je — kao što je većini čitača poznato — svoju odličnu škol. »Družbu sv. Cirila i Metoda«, koja još i sada deluje, a koja je pred svetskim ratom raspolagala s razmerno skromnim materijalnim sredstvima. Uz ovo društvo postojalo je i gospodarsko-odbranbeno društvo »Braničor«. Braća Hrvati imali su svoje »Cirilo-Metodovo društvo za Istru«, predratna Srbija pak dobila je u burnoj aneksijskoj godini 1908 »Narodnu odbranu«. Posleratno vreme donelo nam je još »Jadransku stražu« i »Jugoslovensku maticu«. A facit svega toga? — Č. M. D. za Istru više ne postoji, a valjda ni »Braničor«. »Jugoslovenska matica« izgleda »spava san pravednika«, otkako se je raspustilo po traženju italijanske diplomacije ljubljanski oblasni odbor. »Jadranska straža« ima svoj delokrug i ostaje s njime izvan razmatranja ovog članka, (iako ne bi šteto kada bi i ona delovala dogovorno s ostalim odbranbenim organizacijama). Ljubljanska »Družba sv. Cirila i Metoda« ograničuje svoje delovanje na Dravsku banovinu, a »Narodna odbrana« se u unutrašnjosti države izživljuje na način od kojega ne-

ma granica i naš narodni teritorij iz granica skoro nikakve koristi.

Što bi dakle bilo hitno potrebno? Ako bi se htelo da oživi narodno odbranbeni rad, trebalo bi u prvom redu da se sazove sastanak vodećih ličnosti Narodne obrane, Jugoslovenske matice i Ciril Metodove družbe. Sastanak morao bi da utvrdi, što pojedine organizacije rade i koje je njihovo radno područje, t. j. otkuda dobivaju svoja materijalna sredstva i za koje pokrajine ih upotrebljavaju. Rezultat prvog sastanka morala bi da bude odluka, da će do drugog sastanka svaka pojedina organizacija izraditi svoj nacrt, kako bi se moglo doći do materijalnih sredstava i kako bi trebalo da se sistemizira rad, kako i pod kakvim uslovima bi se dala eventualno provesti fuzija svih narodno-odbranbenih institucija. Bilo da urodi drugi sastanak s uspehom t. j. da se institucije fuzionišu ili da se pokaže volja za daljnjim postojanjem pojedinih institucija, morao bi taj sastanak da odredi sistem u odbranbenom radu i da odredi i stvori delokrug rada pojedinih organizacija. Ujedno bi trebao drugi sastanak da upozna, da mora čitava država da doprinese za obranu granica, a ne samo neke pokrajine. Na trećem sastanku morala bi se izvršiti fuzija svih narodno-odbranbenih organizacija ili bi se pak utvrdilo, kako su se pojedine organizacije reorganizirale i iznova organizovale svoj rad.

Bilo da dode do fuzije bilo da pojedine organizacije ostanu i nadalje samostalke, mislim, da je potrebno da se uredi ovaj narodno-odbranbeni rad:

1) rad u našoj državi samoj: a) na narodno-prosvetnom polju, b) na gospodarskom i političkom polju; 2) rad na našem narodnom teritoriju izvan granica naše države. (Neka mi niko ne kaže, da bi takav rad dovodio do diplomatskih konflikata! Gde troši svoj novac »Feraž fir das Dojčtum im Auslande«? Možda u Nemačkoj? Ko veruje, da razne narodne manjine u Jugoslaviji same uzdržavaju svoje školstvo i druge institucije, kao prosvetne, sportske i t. d. iz svojih sredstava?)

U čitavom tom radu morala bi da sudeleže — kako je napred spomenuto — čitava država. Danas baš centralne i najbogatije pokrajine za rad na gra-

na našoj strani u svim radosnim i teškim trenucima našeg nacionalnog i sokolskog života. Također i po našem tlu odjekivao je njegov junački korak, također i lepotu naše otadžbine gledalo je njegovo milo oko, također i nas sve je privlačilo sebi svojom iskrenom, dubokom bratskom ljubavlju.

Sada pak došli smo ovamo da se blagodarom poklonimo njegovom imenu i njegovoj uspomeni, jer drugo što brat bratu ne može da da: živo, srce mrtvom srcu, koje će u veličini svoje besmrtnosti ostati također i naše!

Slava br. dru Jindriku Vanjičku!

U ime poljskog Sokolstva odao je počast uspomeni brata dra Vanjička br. dr. Šćepanski, a u ime bugarskih Junaka, starešina br. Dimitrije Lazov. Vojna muzika otzirala je zatim himnu.

Time bila je ova lepa i dirljiva žalobna svečanost završena, kojom se je Sokolstvo oprostilo od svog velikog brata.

nicama nemaju nikakvog razumevanja niti doprinose ikakvih materijalnih zrtava. Tako rekuć prosjačka Austrija i u doba gospodarske krize sabire za »Sulferajn Sidmark« svake godine materijalnih sredstava u vrednosti od nekoliko milijuna dinara. A u usporedbi s Austrijom bogata Jugoslavija?...

Svestan sam, da Sokolski glasnik nije forum, gde bi se moglo meritorno da raspravlja o narodno-odbranbenim pitanjima, niti je Sokolstvo ona institucija u narodu, koja bi morala da uzme na sebe još i težinu sistematskog narodno-odbranbenog rada. Smatram pak, da je ne samo pravo, već upravo i dužnost Sokolstva, da se u izvesnim slučajevima oglasi kao narodni »glasnik« i upozori na nezdruze pojave u narodu. Mislim, da imamo mi Sokoli naročito još i kao pojedinci i osobe dužnost, da u narodno-odbranbenim organizacijama kao njihov članovi radimo na ozdravljenju tih nezdruzevih prilika i sa svojim ličnim vezama pokušamo da probudimo dobru volju pri vodećim ličnostima pojedinih narodno-odbranbenih organizacija, jer samo u nedostatku dobre volje vidim jedinu smetnju sistemizacije odnosno koncentracije narodno-odbranbenog rada.

M. K. Č.

Povlastice na železnicama i brodovima za slet u Sarajevu

Za drugi pokrajinski slet u Sarajevu koji će se održati 16 i 17. juna za naraštaj, decu i vojsku i 27, 28 i 29. juna za ostalo članstvo Sokola SKJ odobrene su povlastice u vožnji i to:

1) za vežbače besplatna vožnja od mesta stanovanja da Sarajeva i natrag; 2) 75% za sve članove Sokola SKJ i goste iz inostranstva; 3) 50% za sve učesnike, koji nisu pripadnici sokolske organizacije iz zemlje.

Sumsko-industrijsko preduzeće Dobrljin Drvar, odobrilo je na svojim železnicama istu povlasticu koja važi na državnim železnicama.

Jadranska plovidba d. d. odobrila je na svojim parobrodima 66% popusta za članove sok. društava, 75% popusta za naraštaj i decu sokolskih društava, 50% popusta svim gostima koji nisu članovi sokolske organizacije.

Zetska plovidba a. d. odobrila je na svojim parobrodima popust od 50% od sto od zvanične tarife.

Dubrovačka parobrodarska plovidba odobrila je istu povlasticu kao i Jadranska plovidba. Železničke legitimacije za besplatnu odnosno povlašćenu vožnju naručavaju sokolska društva i čete izravno od sletskog odbora.

Svi gosti koji žele učestvovati na sletu u Sarajevu, a nisu članovi sokolskog društva uživaju kako je gore spomenuto 50% popusta na vožnji, a železničke legitimacije treba da naruče kod najbližeg Sokolskog društva odnosno čete, koje će legitimacije naručiti zajedno s legitimacijama svoga članstva.

Železnička legitimacija važi jedino u vezi sa sletskom značkom te je cena istoj za dane naraštaja, dece i vojske dinara 10 za naraštaj i vođnike, dinara 20 za sve članstvo SKJ, a isto tako 20 dinara za sve goste koji nisu članovi sokolske organizacije.

Cena znački za glavne sletске dane (27, 28, 29. VI) je 6 dinara za vežbače sokolskih četa, 10 dinara za članstvo sokolskih četa, 15 za vežbače društava, 25 za članstvo društava (koji nisu vežbači) i 40 dinara za goste koji nisu članovi sokolske organizacije.

Sletska značka u vezi sa železničkom legitimacijom za povlašćenu vožnju daje osim toga povlastice kako sledi:

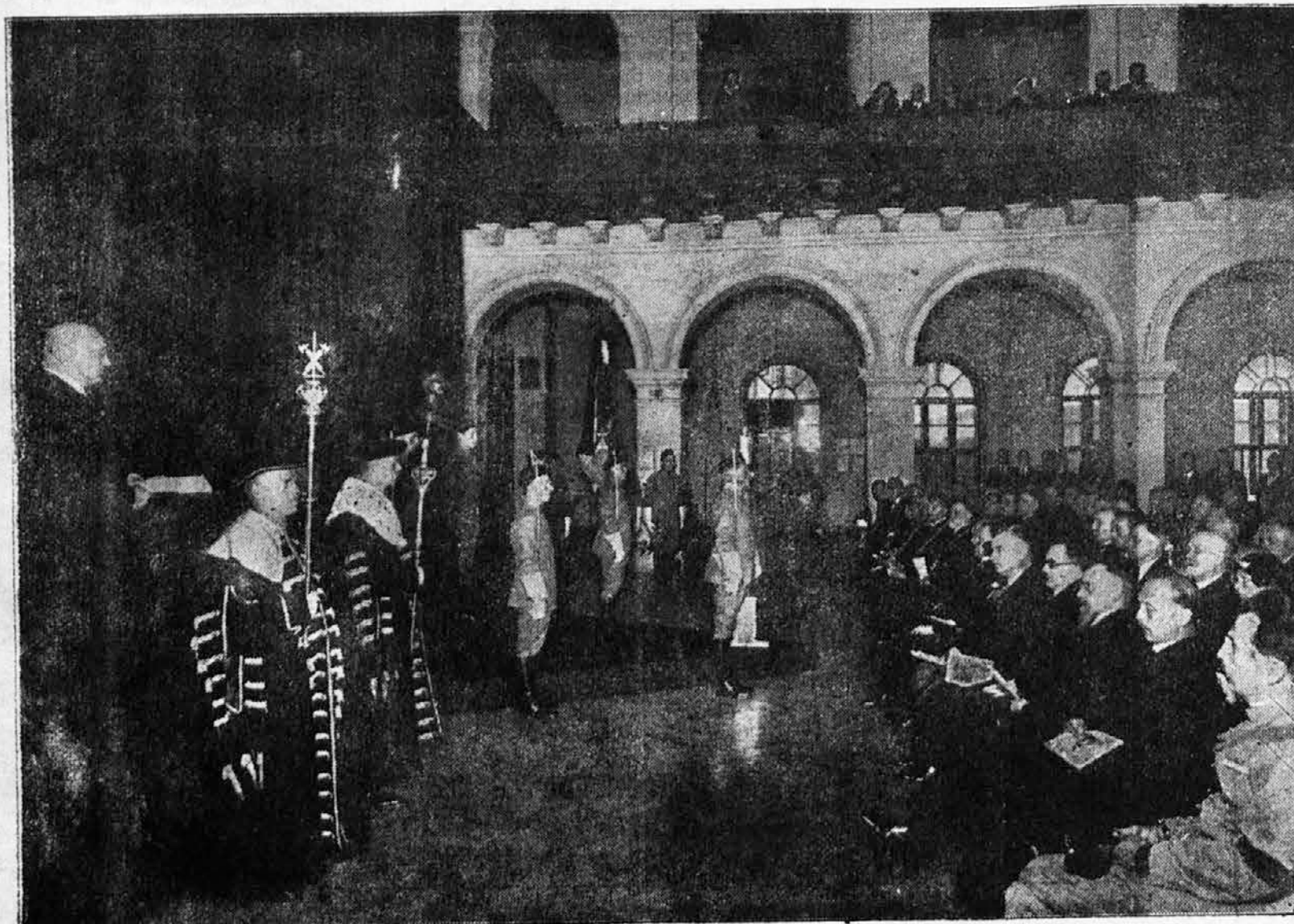
Besplatno stajanje na članskoj tribini za vreme svih svečanosti na sletu, besplatan pristup na takmičenje, besplatan pristup na akademije, besplatno osiguranje protiv nezgoda koje bi se desile na putu ili za vreme svečanosti i tako dalje.

Sletski odbor neće dostavljati pojedincima sletске legitimacije sa značkom nego mora svaki gost, koji će posetiti slet u Sarajevu, da se prijavi najbližem sokolskom društvu i od njega da zatraži legitimaciju i značku kako je to gore navedeno.

Povlastice na železnicama važe: Za naraštajske dane od 13 do 16. juna za dolazak, a za povratak od 17. do 20. juna. Za glavne sletске dane važi povlastica na železnicama od 22. do 28. juna, a na povratku od 29. juna do 29. jula 1934 u svrhu izleta.

Svi sopstvenici imaju pravo na izlete iz Sarajeva za proizvoljne relacije uživajući ovu povlasticu na koju im glasi legitimacija. Sopstvenici legitimacija za besplatnu vožnju uživaju pak povlasticu od 75% pri izletu.

Ako se putnici s izleta vrata ponova u Sarajevo uživaju za povratak do svoje domicilne stanice na osnovu svoje legitimacije onu povlasticu koja im je važila za dolazak u Sarajevo. U slučaju da se putnici sa izleta vraćaju u svoje domicilne stanice drugim dužim putem, naplaćuje se razlika za duži put računajući za taj duži put onu povlašćenu cenu na koju putnik prema svojoj legitimaciji ima pravo.

Sa komemoracije pokojnog brata dra Jindriha Vanjička u vežbaonici Praškog Sokola dne 10. o. m.

Za vreme govora staroste Praškog Sokola brata dra Jaroslava Urbana

ROSIJA-FONSIER • društvo za osiguranje i reosiguranje • Beograd

Oduševljenje Zagreba

Teško bi bilo opisati ono silno i iskreno oduševljenje, kojim je zagrebačko građanstvo susretalo i s pravim ushitom pozdravljalo ovu vebnu povorku sokolske omladine. Ali može se kazati, da Zagreb do sada u sličnim priredbama još nikada nije bio tako spontano oduševljen. Posvuda kuda je povorka prolazila, posvuda se dizao pravi val i urnebes klicanja i pozdravljanja, da opet iz same povorke odjeknu bujni poklici razdragane, ponosne i pune zdravlja i života sokolske omladine. Pozdravljalo se je i otpozdravljalo neprestano, oduševljeno, ushićeno, silno, neopisivo. I to odasvuda: s trotoara, iz povorke, s prozora, balkona, terasa, krovova i t. d. Kiša cveća, naročito u glavnim ulicama, bila je sasuta na ovu divnu sokolsku povorku naše drage sokolske mladosti, koja je bila sva zaključena na kapama lipovim lišćem i sa cvećem u ruci darovanim od zagrebačkog građanstva, koje je bilo upravo ustreptalo u svome otvorenom zanosu. Poklici, zvuci glazbenih marševa, pesma — sve se to slevalo u jedan neopisivi val oduševljenja i radosti. Zagreb je uistinu progovorio svojim pravim toplim jugoslovenskim osećanjima i osećanjima otvorenih simpatija, kojima on danas prati Sokolstvo i njegov veliki požrtvovni i nesebični nacionalni rad.

Teško je reći, kome je zagrebačko građanstvo iskazivalo više simpatija i koga je više aklamiralo. Svima se podjednako oduševljeno klicalo, svi su bili najzanosnije pozdravljani. Osobito su povorci podavale krasnu sliku mnogobrojne divne narodne nošnje, kao one iz župe Beograd, zatim Sokolskog društva Virovitice, iz župe Sušak-Rijeka i župe Zagreb.

Povorka je završila, zaokruživši već pre pomenutim ulicama i trgovima i izvršivši defile u Praškoj ulici, na Jelačićevu Trgu u najuzornijem redu.

Javna vežba

Svečana predaja nove župske naraštajске zastave pobjedničkom naraštaju Sokolskog društva Zagreb II

Unatoč velikom nevremenu javna vežba izvedena je u celosti i s krasnim uspehom

Popodnevna javna vežba na stadionu bila je određena za 4 sata, i zagrebačko građanstvo kao i mnogobrojni vanjski gosti spremali su se da je posete u rekordnom broju. Već nešto posle 2 sata počele su da se upućuju prema stadionu velike mase naroda. U 3 sata već teško je bilo doći do stadiona. Svi tramvaji, čiji je broj bio potrošćen na ovoj liniji, automobili i druga vozila, sve je to upravo prekratilo jurilo sa svih strana u pravcu stadiona, a da ne govorimo o velikim masama koje su kretale peške.

Na samom stadionu, na prostoru za sabiranje kao i u garderobama nalazila se je već na okupu sva silna vojska tisuća naraštajaca, naraštajka i muške i ženske dece sa svojim vodnicima. Sve se je već razvrstavalo i spremalo za nastup. Pogled na taj deo prostora za samim stadionom bio je izvanredno zanimljiv. Ipak, unatoč velikom mnoštvu sokolske omladine, vladala je među svima njima prava disciplina i red.

Na ulazu pak pred stadionom, pred samim blagajnama, također ogromno mnoštvo sveta. Blagajne su radile punom parom, redatelji već svi na svome mestu, lekarska služba također, a da i ne govorimo o članovima sletskog odbora i o samom vodstvu nastupa, koje je na čelu sa svojim neumornim pročelnikom sletskog odbora i načelnikom župe br. drom A. Pihlerom te s njegovim vrednim i požrtvovnim pomagačima iz tehničkog odbora imalo pune ruke posla. Ipak se razvijalo u najlepšem redu.

U 3.30 sati na stadionu se nalazilo već veliki broj tisuća gledalaca, koje su se dakako još uvek gubile na tom grandioznom prostoru. Najpunija je bila glavna tribina i, razume se, stanjanje. Jedino je zadavalo brige vreme, koje se je baš u to doba bilo silno nablaćilo. I zaista nije prošlo mnogo

kad najednput udari silan pljusak s tučom, i to baš u času, kada je upravo nadolazio gro naroda. Pljusak je udario nemilice i, dakako, mnoge iznenadio, jer su se našli na putu prema stadionu, kao i pred samim stadionom i u njemu posve nezaštićeni. Sklanjalo se je tada kako se je i gde se je moglo, a najviše pod tramove i ulaze stadiona. Mnoštvo sveta, koje je u taj čas stizavalo s tramvajima i drugim vozilima nije ni izlazilo iz njih, već se je u najvećem delu vraćalo. Kuražnije opet pak, izgleda, da mnogo nije ni smetao taj nebeski tuš, od koga se silom prilika i nisu mogli da obrane.

Takvo vreme potrajalo je skoro čitav sat. Tribine stadiona su dakako bile opustile, jedino u natkrivenom delu po ložama i do njih bilo je kao

Starešina br. dr. Gavrančić razvija novu župsku naraštajsku zastavu

nabiveno. Kada je kiša prestala u 5 sati počela je javna vežba. Uprkos velikom nevremenu, koje je rasteralo narod i najvećim delom sprečilo ga da dođe na javnu vežbu, bilo je gledalaca preko 8000.

Vodstvo nastupa ipak ovo silno nevreme nije nimalo zbunilo. U tren oka sva omladina već pre pljuska bila je smeštena u prostrane garderober, u kojima je mesta za preko 12.000 lica. Naročito su bila skrbno zaštićena deca, koju je zatim — njih preko 3000 — vodstvo nastupa izvelo iz vežbe, da se ne bi prehladila, jer je temperatura posle pljuska bila osetljivo pala.

Među brojnim odličnim posetiocima ovog nastupa, pored predstavnika vojnih i civilnih vlasti, zapažen je u loži i ban Savske banovine br. dr. Ivan Perović te gradonačelnik br. dr. Ivan Krbeć i drugi, nadalje su bili: izaslanik Saveza br. A. Brozović, član uprave Saveza br. dr. H. Verk, članovi starešinstva i sletskog odbora i t. d.

Pre samih vežbi izvršena je pred postrojenim naraštajem župe Zagreb, a pred kojim je opet stajao pobjednički naraštaj Sokolskog društva Zagreb II, svečana predaja nove župske naraštajске zastave pobjedničkom naraštaju s jučerašnjih takmičenja. Razvije i predaju zastave izvršio je starešina br. dr. Oton Gavrančić uz veoma lep prigodni nagovor. Nakon otvorenja državne himne i oduševljenih poklika Nj. Vel. Kralju i Kraljevskom domu starešina br. dr. Gavrančić predao je zastavu načelniku župe br. dru A. R. Pihleru, ovaj postarešini pobjedničkog društva br. Valadiji, br. Valadija vodi naraštaj br. prof. E. Vukotiću i društvenoj načelnici s. M. Koželj, a br. prof. Vukotić zatim jednom naraštaju. Nato je naraštaj obišao s novom zastavom sletiste, oduševljeno pozdravljen od gledalaca i napustio stadion.

Zastava je vrlo lepa i od teške svile bogato izvezena zlatom. S jedne strane je grb grada Zagreba i napis »Sokolska župa Zagreb«, a s druge strane je sokolsko geslo »Jačajmo se«.

Nakon toga otpočele su vežbe. Najpre su nastupila ženska deca — predviđene naime vežbe dece do 10 godina izostale su s razloga, koji smo već pre naveli — od 10 do 14 godina,

njih 240 pod vodstvom s. J. Lončar, zam. načelnice župe, koja su vrlo dobro i skladno vežbala pa su bili nagradjeni oduševljenim odobravanjem.

Kao druga tačka bio je nastup župe Sušak-Rijeka pod vodstvom br. J. Ljuštine. Ova je tačka zadivila gledaoce. U divnim narodnim slovenskim nošnjama, naraštajke su nakon odličnog razvoja iz kolona stvorile veliko »Kraljevo kolo«, iz ovoga 14 manjih, igrajući »Češku besedu«, zatim poljski »Kračevjak«, ruski »Kazačok«, pa »Seljančicu«, »Žikino kolo«, »Devojačko kolo« i »Srpkinju«, da na koncu divno izvedu u Karadordevoj zvezdi Kraljev inicijal »A«. Gledaoci su bili ovom tačkom ushićeni.

Zatim su nastupile u svojim krasnim narodnim nošnjama naraštajke i deca Sokolskog društva Virovitice, njih 224, izvodivši savršeno skladno upravo odlično, svoje vrlo efektne kombinovane proste vežbe s narodnim kolima, koje su publiku silno oduševile.

U sledećoj tački nastupili su pod vodstvom br. B. Valadije m. deca od 10 do 14 godina, njih 400. Oni su svoje lepe vežbe izveli odvažno, otešeno i savršeno skladno. Publiku ih je zato nagradila burnim pljeskom.

Kao daljnja tačka trebala je da se održi međudruštvena stafeta dece župe Zagreb, ali je ova također izostala, jer su deca radi nevremena bila poslana kući. Zato je održana samo međuzupska stafeta 4 x 100 m, i to između župa Beograd, Karlovac, Osijek i Zagreb. Rezultat stafete je ovaj: 1) Beograd 51.3 sek., 2) Zagreb 52.3 sek., 3) Osijek 53.1 sek. i 4) Karlovac 53.8 sek. Stafeta je pobudila među gledaocima mnogo veselosti, a osobito među mladima, koji se dakako nisu mogli otići navijajući.

Dalje je nastupio pod vodstvom s. J. Mileušić ženski naraštaj. Ovo je bila jedna od najlepših slika na sletistu. 1000 naraštajki izvelo je svoje lepe ali i teške vežbe vrlo precizno, graciozno i s najvećim razumevanjem. One su i svojim vežbama i svojom izvedbom silno oduševile gledaoce.

Za njima, dok su one još napuštale stadion, jednovremeno nastupaju pod vodstvom br. prof. E. Vukotića kršnji i krasno razvijeni naraštajci, do pojasa goli i bos. Ne smeta ih što je kiša počela da kvasi njihove gole grudi. Nastupilo ih je 1200. Već sam njihov gori nastup osvojio je gledaoce, čije oduševljenje nije jenjalo do konca njihovih vrlo efektnih vežbi, koje su oni izveli savršeno tačno, odvažno, temperamentno, jedinstveno. Sa stadiona zato otrpao ih je buran aplauz.

Kao poslednja tačka bio je nastup 12 naraštajaca na voltežirkonju. Iako vrlo mladi, oni su se pokazali u ovoj tački odlični, odvažni i vrlo spretni i okretni »vrhunski« jahači, koji su svojim izvedanjima oduševili gledaoce.

Ovaj po svemu sjajno uspešni nastup sokolske omladine, pod najneugodnijim vremenskim okolnostima, vodio je s načelničkog mosta načelnik župe br. dr. A. R. Pihler uz saradnju načelnice s. S. Brozović.

Nema sumnje, da je župa Zagreb s ovako jednim odlično uspešim sletom velikog stila položila s najvećim uspehom svoj ispit i dokazala, da je s brojnim svojim neumornim radnicima sposobna da na sebe primi i izvrši i najteže sokolske dužnosti i pothvate. To će nam, uostalom pokazati i sledeći, naročito glavni sletski dani pokrajinskog sleta u Zagrebu. — sč.

Sokolska radio-predavanja

RADIO-STANICA BEOGRAD

Sledeća sokolska radio-predavanja preko radio stanice Beograd održavaju se:

dne 17 o. m. predaje br. Hrvoje Macanović, Zagreb, o temi: »Dva značajna dokumenta«. (Predavanje je namenjeno duhovnom pripremanju članstva za ovogodišnji zagrebački slet; popodnevno);

dne 21 juna predaje br. Jovan Bjelić, Beograd o temi: »Likovna umetnost u Poljskoj«. (Predavanje je namenjeno duhovnom pripremanju članstva za sletove u Poznanju o. g. i u Varšavi 1935).

Svečani vidovdanski broj »Sokolskog glasnika«

izići će već 25 o. m. — Rukopise za taj broj treba uredništvo da primi najdalje do 20 o. m., a isto do tada uprava lista narudžbe i oglase

S danom 21 juna završava se ovogodišnji proletni ciklus radio-predavanja. — Za vreme leta pak neće se održavati nikakva sokolska predavanja preko beogradske radio-stanice. — Jesenji ciklus 1934 g. otvoriće brat dr. Toma Jovanović — Novi Sad, 2 sept. o. g. svojim popodnevnom predavanjem: »Idejni rad negdašnjeg srpskog Sokolstva«. Ovo predavanje je prigodno i namenjeno je proslavi 30-godišnjice osnivanja bivše Fruškogorske župe.

U 6 broju »Sokolske prosvete« objavljen je jesenji ciklus za ovu godinu i zimski ciklus za god. 1934/35. Umojljavaju se ona braća, čija su predavanja unesena u ove cikluse, a koja još nisu predala svoja predavanja, da ista blagovremeno dostave Prosvetnom odboru Saveza SKJ.

RADIO-STANICA LJUBLJANA

Sledeća sokolska radio-predavanja preko Radio-stanice Ljubljana održavaju se:

dne 19 juna predaje brat Majnik o temi: »Sarajevo s obzirom na slet«, dne 26 juna predaje savezni načelnik brat Miroslav Ambrožić o temi: »Dužnosti Sokola u pogledu državljan-skog uzgoja«.

KRONIKA

100 godišnjica osnovne škole na Cetinju. Naše Cetinje sprema se da krajem tekuće školske godine što svečanije proslavi značajnu 100 godišnjicu osnivanja prve osnovne škole u Cetinju, koja je bila ujedno i prva javna škola na teritoriji nekadašnje Crne Gore. Ova škola bila je kroz nekoliko decenija jedina škola u Crnoj Gori. Ovaj značajni jubilej proslaviće se otvaranjem i osvećivanjem nove moderne zgrade osnovne škole i drugim svečanostima.

Umro Tadeuš Vaga. Dne 2 o. m. utopio se u Visli kod Varšave poznati poljski naučenjak Tadeuš Vaga. Iako mu je bilo tek 29 godina, ipak je bio stekao već glas odličnog naučenika na polju geografije i istorije. Pored mnogih manjih naučnih radova, naročitu pozornost pobudila je njegova knjiga »Poljsko pomorje u istoriji«. To je delo trajne vrednosti, protiv koga su ustali Nemci, jer da je naperno protiv njihovih interesa. Smrću Tadeuša Vage nestaje jednog od najistaknutijih predstavnika mlade generacije poljskih naučenika.

Razne kulturne vesti. U Parizu umro je ovih dana na tragičan način poznati francuski pisac i glazbeni istoričar Gabriel Bernar. Bernar je napisao mnogo feljtona i romana, od kojih su najpoznatiji i najpopularniji »Satan«, »Loveci zvezda«, »Prigode inspektora Tonija«, »Nepoznata princeza«, »Kralj kinematografa«, »Gospodica don Huan« i t. d. Pored tih dela napisao je još i opširnu studiju o Wagneru, nekoliko opernih tekstova, glazbenih studija i kritika.

50 godišnjica prvog ruskog univerziteta u Tomsku proslavljena je krajem maja o. g. Ovaj univerzitet igrao je nekada vrlo značajnu ulogu, dok je Tomsk još bio kulturni i privredni centar Sibirijske, ali s vremenom razvili su se drugi gradovi, koji leže na glavnoj transibirskej magistrali, pa je Tomsk osobito nakon rata jedan običan provincijski grad.

Nj. Vel. Kralj Aleksandar I odlikovao je ovih dana niz čeških istaknutih češkoslovačkih kulturnih radnika, i to: čuvenog kompozitora dra Josipa Suka, rektora Muzičke visoke škole u Pragu, kompozitora dra Vitezlava Novaka, poznatog pisca Františka Langera, šef-režisera Vinohradskog pozorišta dra Jana Bora i direktora istog pozorišta dra Františka Fuksa ordenom Sv. Save III stepena, a profesora konservatorija Pavla Djedečka ordenom Jugoslovenske krune IV stepena.

Ove godine navršava se 20 godina od osnivanja prve češke legije nazvane »Družina« i svečane zakletve u Kijevu, pa se češki legionari spremaju, da ovaj značajni jubilej što lepše proslave. Tom zgodom otkriće se u Pragu spomenik češkom nacionalnom heroju pukovniku Švecu. Spomenik ovog legendarnog junaka Sokola izrađuje akademski kipar Otokar Švec.

»Sokolska prosveta«

Najnoviji, 6 broj Sokolske prosvete za juni izišao je sa sledećim sadržajem:

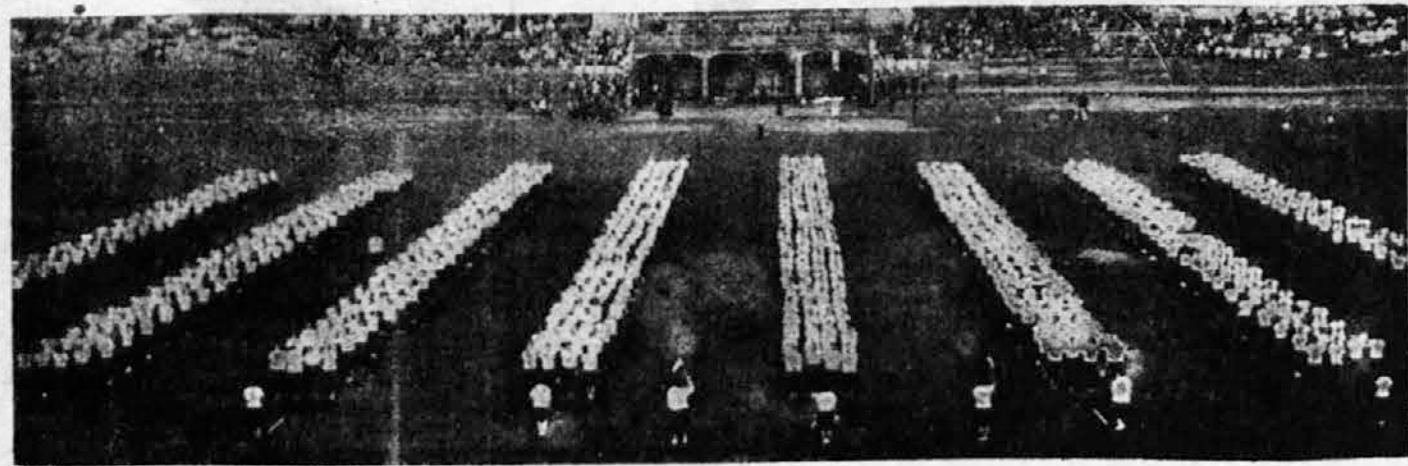
Stevan P. Beševid: Sokolskoj misli. — D-r Ilija Mamuzić: Molitva Vidovdanu. — D-r Aleksandar Tabaković: Sokolstvo i duhovna strujanja sadašnjice. — Hrvoje Macanović: Značenje sokolskog sleta u Zagrebu. — F. M.: Pre pedeset godina. — Sokolski domovi. — Bugarska himna. — Sokolsko pozorište i sokolska muzika. — Pozorište s lutkama. — Prosvetna propaganda. — Trezvenost i štednja. — Sokolske vesti. — Beleške. — Knjige i časopisi. — Službena saopštenja. — Sokolska šala.

IZ NAŠIH ŽUPA DRUŠTVAČETA

Župa Celje

CELJE. — Jubilejne mladinske prireditve trboveljskega Sokola. Sokolska mladina je v binkoštnih dnevih proslavila 25 letni jubilej trboveljskega Sokola s prireditvami, ki so vse nad pričakovanje dobro uspele. V soboto zvečer je bila slavnostna akademija, pri kateri je imel slavnostni govor naraščajnik, učenec meščanske šole Škrinjnar. Govoru je sledila mladinska igra »Lutke žive« v režiji s. Ramovžove, ki je izborna uspeha in so želi mali igralci in igralke zaslužnega priznanja. Po igri so zapeli naši »Slavčiki« nekaj pesmic iz svojega bogatega programa, njim pa je sledil telovadni nastop moške dece, ki so izvajali sarajevske vaje strumno in enotno. — V nedeljo so se vršile lahkoatletske tekme mladine, ki se jih je udeležila tudi sokolska mladina iz sosednjih krajev. Glavni nastop sokolske mladine pa je bil na binkoštni ponedeljek ob priliki razvijanja naraščajkega prapora. Ta dan je bil pravi trijumf mladinskega sokolskega dela. Na lepo okrašen tribuni so bili zbrani bratje Dežman, Goropevšek, Feštajn, Letnik in Kužnik, ki so kot najstarejši in najzaslužnejši sokoli kumovali razvijanju naraščajkega prapora. S sokolsko godbo na čelu so prikorakali na telovadišče vsi telovadeči oddelki okrog 1200 oseb, ki so se zvrstili pred tribuno. Prekrasen je bil pogled na te množice sokolskih pripadnikov. Br. starosta Plesković Rudolf je po-

zdravil vse navzoče, obrazložil je pomen današnjega dne za sokolsko mladino in vse Sokolstvo, se v iskrenih besedah zahvalil s. Lundrovi, ki je izdelala brezplačno umetniško dovršen prapor, kakor tudi vsem onim, ki so prispevali k nabavi materiala za prapor. Sestri Lundrovi so bile prirejene živahne ovacije. Kum brat Dežman je izročil br. starosti prapor z zelo pomembnimi in navdušenja polnimi besedami. Br. starešina je prevzel prapor, se zahvalil kumom, ki bodo doraščajoči mladini svetel vzor sokolskega dela in požrtvovalnosti. Preden je razvil br. starešina prapor, je omenil, da je bila želja vsega članstva, da bi bil prapor blagoslovljen tudi po cerkvenih obredih, kar pa je višja cerkvena oblast odklonila z opravičilom, da razmerje med SKJ in katoliško cerkvijo še ni urejeno. Sokolska godba je zaigrala koral »Molite za slovanski rod«. Ta prizor je napravil na tisoče navzočega občinstva globok vtis. Nato je brat starešina nagovoril še sokolsko mladino, jo pozival naj hodi po pravi sokolski poti poštenja, iskrenosti, bratske ljubezni, požrtvovalnosti v ljubezni do kralja, naroda in domovine. Nato je izročil br. starešina prapor naraščajniku br. Dolinarju Zdenku z naročilom, da ga skrbno čuva in brani, da ga čistega in neomadeževanega izroči nekoč svojemu nasledniku. Z obljubo, da hoče nositi prapor s ponosom in ga čuvati tudi s svojim življenjem, je mladi praporščak prevzel prapor. Br. starešina Plesković je v iskrenih be-

Krasan nastup 1000 naraštajki

sedah dal duška notranjim čuvstvom vsega sokolskega pripadništva, ki jih goji do najvišjega brata svojega viteškega kralja Aleksandra in svojega prvega starešine prestolonaslednika Petra. Z vzklikom: »Naj živi naš vzvišeni vladar Aleksander, naj živi prestolonaslednik Peter, naj živi kraljevijski dom, je zaključil br. starešina oficijelni akt razvitja prapora. Sokolska godba je zaigrala državno himno in navzoče občinstvo je navdušeno vzklikalo Kralju in kraljevskemu domu. Nato so defilirali vsi oddelki pred novim praporom. Po tem delu proslave se je vršil javni nastop, pri katerem so nastopili vsi oddelki od najmlajše dece do naraščaja. Vsi telovadni nastopi so bili izvajani odlično, kar so priznali strokovnjaki tudi od drugod. Sokolska mladina je proslavila svoj praznik tako lepo, da ji bo ostal ta dan gotovo trajno v najlepšem spominu.

Župa Cefinje

CETINJE. — Sokolsko društvo Cetinje, dana 20 maja t. g. razvilo je šest sokolskih zastava za svoje čete. Osvečene su zastave Sokolskih četa u Bajicama, Buronjama, Ljubotinju, Rijeci Crnojevića, Čekličima i Stitarima. Zastave su poklonili i to četi u Bajicama, br. Krsto Pejović, načelnik Kr. banske uprave iz Cetinja, kojoj je i kumovao; četi u Buronjama, br. Marković Stevan, penzioner iz Buronja, kojoj je i kumovao; četi u Čekličima, br. dr. Mihailo Matanaović, lekar, a kumovao je br. Anto Gvozdenović, general u penziji; četi u Ljutominju, br. dr. Pero Soć, ministar u penziji, a kumovao je br. Pero Soć, oficir u penziji iz Ljubotinje; četi u Rijeci Crnojevića, br. Jovan Jovićević, predsednik opštine riječke i istoj kumovao i četi u Stitarima br. Marko Vujović, trgovac iz Cetinja, kojoj je i kumovao. Svečani obred izvršen je na »Obilici poljanje« u 10 časova pre podne u prisustvu članova svih kategorija Sokolskog društva Cetinje i Sokolskog društva Tivat, te članova sokolskih četa, vojske i mnogobrojnog građanstva grada Cetinja. Osvećenju su prisustvovali ban Zetske banovine br. Mujo Soćica; pomoćnik bana br. dr. Jovan Zec; komandant zetske divizijske oblasti, divizijski general br. Vojin Maksimović; pomoćnik komandanta br. brig. general Dragutin Stamenković, s oficirima, predsednik grada Cetinja br. Nikola Zuber, predstavnik Sokolske župe Cetinje br. dr. Mihailo Bajić, zam. starešine i predstavnici svih prosvetnih i kulturnih društava.

U 10 časova posle zakletve regruta, počela je svečanost osvećenja zastava, na način što je brat društveni načelnik Kosta Ligutić svrstao sve kategorije i ispred kategorija, postrojeno članstvo, uvrstao u tri reda: kumove zastava; starešine četa, na čelu sa starešinom društva br. dr. Vladom Piletićem, i četne barjaktare na čelu s društvenim barjaktarom br. Matanom Kaluderovićem. Odmah iz njih stajao je hor muzičkog društva »Negoš« sa starešinom br. Dušanom Pajevićem.

Svečani obred osvećenja zastava izvršio je zastupnik mitropolita Crno-

gorsko-primorskog br. dr. Gavriela Dožića, rektor bogoslovije-prota br. Mihailo Vujisić uz asistenciju nekoliko sveštenika. Posle osvećenja zastava, brat Vujisić održao je poduži govor pun patriotizma i rodoljublja. Posle govora br. Vujisića starešina Sokolskog društva Cetinje brat dr. Vlado Piletić pozdravio je prisutne, zahvaljujući se na poseti i pozvao iste da prve misli upute prvom Sokolu Nj. Vel. Kralju Aleksandru I i Nj. Kr. Vis. Prestolonasledniku Petru-Starešini Sokola Kraljevine Jugoslavije, što su prisutni s oduševljenjem prihvatili. Zatim je brat dr. Piletić govorio o značaju razvijanja sokolskih zastava, širenju Sokolstva na selu. Po završenom govoru brata dr. Piletića, kumovi su uz običajeni red predavali zastave starešinama društvu br. Piletiću, ovaj starešinama sokolskih četa, a ovi četnim barjaktarima. Tom prilikom su kumovi i starešine četa, pri predaji zastava održali kratke i prigodne govore.

Po prijemu zastava četni barjaktari položili su sokolski zavet, da će dostojno nositi zastave, da će ih verno čuvati i izvršivati svesno sve dužnosti na čast i napredak svojih četa i celog Sokolstva.

U 11 časova po završetku osvećenja zastave priredena je svečana povorka svih kategorija s članovima sokolskih četa i s vojskom na čelu s vojnom muzikom. Povorka je prošla glavnom ulicom grada Cetinja do sokolane. Građanstvo je nove zastave srdačno pozdravilo.

Ovo su prve zastave sokolskih četa razvijene u Crnoj Gori. — A. M.

CETINJE. — 20 maja t. g. po završenom osvećenju sokolskih zastava četa, Sokolsko društvo Cetinje priredilo je javni čas.

U 4 sata posle podne bile su isključene sve kategorije na vežbalistu. Tako isto i članovi sokolskih četa. Javnim časom prisustvovali su veliki broj cetinjskog građanstva na čelu s banom br. Mujom Soćicom.

Istupile su sve kategorije. Vežbale su se proste vežbe za nastupajuće slete u Sarajevu i Zagrebu.

Prvo su nastupile sokolske čete. Seoski Sokoli su vežbe izveli bez greške. Prisutni su aplaudom pozdravili Sokole sa sela. Za četama su nastupili sokolska deca; vežba je kombinovana te su skupa vežbali muška i ženska deca. Deca su odlično izvela vežbe. Posle dece nastupile su naraštajke koje su također odlično izvodile svoje vežbe. Muški naraštaj je također lepo izveo vežbe bez obzira što su im vežbe bile dosta teške. Članice su izvele vežbe na opšte zadovoljstvo. Članovi su vežbali precizno i u skladu. Na javnom času nisu izostale ni sprave. Vežbalo se na: preči, ručama, karikama, gredi, preskok preko konopa i t. d. Tako isto i na spravama su vežbe dobro izvedene. Sve tačke programa bile su izvedene precizno i u skladu i posle svake tačke publika je naše Sokole pozdravljala toplim aplaudom.

Na javnom času uzelo je učešća br. Sokolsko društvo Tivat sa 50 članova svih kategorija.

Svih vežbača bilo je 350. — A. M.

CETINJE. — Sokolsko društvo Cetinje uzelo je vidnog učešća na svečanostima u Trebinju 27 i 28 maja t. g. Sa stotinju članova i to 50 vežbača (muških članova, članica, naraštaja i naraštajki) istupilo je na javnom času Sokolskog društva Trebinje te u velikom doprinelo da javni čas br. društva Trebinje uspe dobro u svakom pogledu. Naročito s razloga što je ovaj nastup bio povezan s proslavom otkrivanja spomenika našem velikom Njegošu, koji mu je podigao naš veliki pesnik Jovan Dučić.

Sokolsko društvo Cetinje u čast ove svečanosti posvetilo je jedan broj svojih »Zidnih novina« u kojemu je s nekoliko članaka iznelo veličinu Njegoša, Hercegovine, Dučića i Trebinja.

Dana 28 maja tek. godine Sokolsko društvo Trebinje razvilo je svoju zastavu kojoj je kumovao pesnik Jovan Dučić i koju je društvu poklonio. Sokolsko društvo Cetinje i na ovoj svečanosti uzelo je vidnoga učešća sa članovima, koji su učestvovali na svečanostima s društvenom zastavom.

A. M.

KOTOR. — Dne 3 o. m. održalo je naše društvo uspešno javnu vežbu na vojničkom vežbalistu. Našem javnom času pridružile su se osnovne škole iz Kotora, Škaljara, Mula i Dobrote, učenici i učenice gimnazije, 10 četa matičnog društva, kao i jedna četa pešadije. Tako je Kotor doživio veliku manifestaciju sokolske misli.

Ujutro se održala glavna kušnja, a po podne u 4 sata velika povorka s muzikom na čelu i sokolskim zastavama obišla je grad i stigla na vežbaliste. Kao prva tačka nastupilo je oko 300 dece osnovnih škola, pa učenici i učenice nižih i viših razreda gimnazije, a zatim sokolska deca, naraštaj, članovi i članice. Iza njih sledile su sokolske čete i vojska.

Dugo bi bilo kada bi isticali koja je kategorija bolje vežbala. Možemo istaknuti da su sve bile na svojoj visini i da uloženi trud nije bio uzaludan, jer je svaka kategorija uprla sve svoje sile da ne bude poslednja. Naše čete pokazale su uzornu disciplinu, vežbale su vrlo dobro, te su bile uz vojsku najviše aklamirane.

TIVAT. — Dne 3 juna tek. godine Sokolsko društvo u Tivtu održalo je svoj godišnji javni nastup. Već rano u nedelju Tivat je izgledao svečan. Sve zgrade okičene zastavama. Sokoli u svečanom kroju vidali su se na svakom mestu. Hitaju na sletiste. Pokusi. U toku probe dolaze kamioni sa Sokolima iz Cetinja, kojih je došao lepi broj da nastupe s braćom iz Tivta. Braća Sokolskog društva Zelenika došli su ranije s motornim čamcem, njih 70 na broju. Sokolsko društvo iz D. Lastve sudelovalo je u velikom broju.

Pre podne, posle pokusa sa svim kategorijama, kao deo programa javnog časa bila je javna produkcija daka muzičke škole Sokolskog društva u Tivtu. Daci su, na zadovoljstvo prisutnih, precizno i s velikim uspehom izveli svoje muzičke tačke. Videlo se, da škola s velikim uspehom sprova-

nastavni plan pod vodstvom brata Maksa Ungera.

Posle podne u 17 časova krenulo se u povorci ispred Opštinskog doma k sletisti. U 17.30 časova počeo je javni nastup. Već prve tačke — zagrebačke i sarajevske vežbe, odvežbane od muške i ženske dece, pokazale su veliku uvežbanost. Veliki i dugotrajni aplauz doživela je Sokolska četa iz Krtola, sa svojim nastupom u živopisnoj narodnoj nošnji. Sletske vežbe su odvežbali vrlo precizno iako je mlada četa. Lepo je i u skladu odvežbana skupinska petica od muškog članstva i naraštaja. Na spravama je istupilo nekoliko odeljenja, koji su pokazali veliku uvežbanost.

Javni čas uzorno je vršen, a naročito je lepo, što se je pokazao vrhunac discipline kod svih kategorija, te je program izvršen s najvećim uspehom. Vredni tehničari Sokolskog društva u Tivtu, koji su predvodili kategorije, pokazali su smisao za ovu stvar. Za celo vreme svirala je muzika Kr. mornarice, koja je ovoga puta pokazala veliku uvežbanost.

I ovoga puta, kao i svake godine, pokazao se veliki interes za ovu sokolsku priredbu, kojoj je prisustvovalo oko 2000 gledalaca.

Posle izvršenog programa javnog časa prenela se zabava na pristanište »Staničić« gde je koncertirala muzika Kr. mornarice.

Župa Karlovac

OKRUŽJE BELOKRAJINSKO. — Prednjački tečaj. Sokolska župa Karlovac je umesto župskog prednjačkog tečaja održala prednjačke tečajeve po okružjima. Okružja ogulinsko, karlovačko i slunjsko su imala te čajeve po pet odnosno deset dana zaredom i to još meseca marta i aprila. Za belokrajinsko okružje je određeno da se tečaj održa pet nedelja zaredom jednu u Metlici, a jednu u Crnomlju. Već u početku je tečaj bio slabo organiziran i ta slaba organizacija ostaje za čitavo vreme. Sam tečaj je kasno počeo i otegao se u polovinu meseca maja. Kako su većina tečajaca braća i sestre koji rade poslove naših seljaka i zanatlija, njima je teško bilo pored napornog posla preko sedmice, nedeljom na tečaj. Ipak se žrtvovalo, ali se nije dobilo ono, što se moglo i moralo dobiti. Obecana nam je pomoć za troškove, ali istu nismo dobili. Pod konac nismo znali gde je tečaj, pa čak hoće li i biti. Sam konac je ispaao preko svakog očekivanja slabo. Pa zašto da se ovo desi i čijom krivnjom se u Sokolu ovako postupa? Da ne za to što je to okružje Belokrajinsko? Zar se sme zaboraviti da su na tom tečaju bila braća i sestre većinom vežbači, mladi ljudi, koji tek treba da se učine Sokolima. Ovakav postupak svakako da mora ostaviti na njih loš dojam.

Veseli smo se tečaju, jer osjećamo da nam nedostaje znanja za vršenje dužnosti onako kako to zahteva Sokolstvo, pa zar da nas ne razalosti ovakav postupak i nemar onih koji su ga priredili. Zao mi je da o tom tečaju ne mogu napisati lepših reči. — V. V.

KARLOVAC. — Program prosvetnog rada za razdoblje od 15 maja do 15 jula iako po temama nije obilat, ali će zato biti intenzivan po svom smeru i u svim kategorijama već se radi i radiće se na spremanju za župski slet, koji će biti 15 jula o. g., a zatim na spremanju za zagrebački slet.

Težište rada: važnost sletova uopće; organizacija rada; tehničko i prosvetno delovanje sleta, značenje javnih manifestacija; povezivanje grada i sela sletovima; sokolska disciplina; o redu koji mora vladati za slet; izbegavanje svada, psovanja (narodni običaji); susretljivost prema gostima; pokoravanje zapovedima; Sokol kao vojnik i apostol ideje čiste, narodne; pevanje koračnica.

OGULIN. — U selu Tržiću održavala se dne 20 maja velika sokolska svečanost t. j. razvije sokolskog barjaka. Na proslavi učestvovala su sva bratska okolišna sokolska društva i sokolske čete, te izaslanici župe.

Oko 11 sati pre podne bili su na okupu u školskom dvorištu svi Sokoli i sav narod Tržića i obližnjih sela.

Velika povorka Sokola i naroda s kumom i starešinstvom na čelu, uz pratnju glazbe vatrogasnog društva iz Ogulina, pošla je u crkvu, gde je prota br. Kosanović uz asistenciju prote br. Vukelića obavio posvetu. Brat Kosanović držao je tom prilikom govor o velikom značenju toga dana, a brat dr. Popović kao kum, predao je barjak barjaktaru uz toplu želju, da se oko istog okupe svi pošteni seljaci, pa da celo selo uz pomoć sokolske čete napreduje u kulturnom i gospodarskom pogledu. Prihvaćen je s oduševljenjem predlog brata dr. Popovića, da se starešini Sokola Nj. Vis. Prestolonasledniku Petru pošalje pozdravni brzojav.

U 4 sata po podne počela je javna vežba, koja može služiti na ponos Sokolskoj četi u Tržiću.

Brat dr. Vodehnal, potstarešina društva Ogulin, čestitao je pre početka vežbe Sokolskoj četi u Tržiću njihovu slavu, pozdravio je sve prisutne i održao predavanje o Sokolstvu.

Vežba je počela s prostim vežbama ženske i muške dece Sokolske čete Tržić. Zatim je izvadalo proste vežbe ženski i muški naraštaj Sokolskog društva Karlovac i članovi Sokolske čete Tržić izvadali su također proste vežbe. Vežbe svih kategorija izvedene su precizno, te su vežbači nagradjeni aplaudom. Ogulinci su nastupili na ručama i preči. Vežbe su bile teške, ali su ih članovi izvodili lakoćom na opće zadovoljstvo i na divljenje seoskog sveta, koji je nagnuo na sletiste, da vidi prvi puta u životu vežbe na spravama.

Na koncu izvelo je članstvo sokolskih društava Ogulin i Josipdol proste vežbe, koje su obudile velik interesovanje kod prisutnih. Starešina župe Karlovac br. Marko Sablić čestitao je četi Tržić na uspehu govoreći opširno o Sokolstvu.

Ceo program bio je izveden na sveopće zadovoljstvo. Moralan i materijalan uspeh ove sokolske priredbe, kakovu Tržić od svog postanka nije doživio, bio je upravo odličan. Mr.

Dorđe Živanović (Beograd):

Časovi poljskog jezika

RADIO - STANICA BEOGRAD

(Nastavak.)

Četrnaesti čas

III vrsta.

Po ovoj vrsti menjače se imenice ženskog roda na -a i -i. Uzećemo kao primere ove imenice: žena (žena), zemlja (zemlja), pani (gospoda).

Jednina.

1. žena	zemia	pani
2. žony	ziemi	pani
3. žonie	ziemi	pani
4. žone	ziemi	pani
5. žono	ziemi	pani
6. žona	ziemi	pani
7. (o) žonie	(w) ziemi (o) pani.	

Množina.

1. žony	ziemie	panie
2. żon	ziem	pani
3. żonom	ziemiom	paniom
4. żony	ziemie	panie
5. żony	ziemie	panie
6. żonami	ziemiama	paniami
7. (o) żonach	(w) ziemiach (o) paniach	

Pre svega obratimo pažnju na promenu imenice pani. Najpre zato što mi ove promene nemamo, a pole i zato što se ta imenica veoma često upotrebljava u govoru, kao i pan. Setimo se onoga što smo ranije rekli o razgovoru: da se dami uvek obraća sa pani, pa ma ona bila gospoda ili gospodica. Kao pani menja se mali broj imenica, kao: gospodini (gazdarica), bogini (boginja), dozorcyni (nadzorica, natstojnica) i t. d.

Da pregledamo sad čitavu promenu po padežima. Imenice na -a mogu imati mek ili tvrd suglasnik pred završetkom.

2. padež jednine. — Tvrde imenice imaju -y (iza k, g piše se i čita

-i), meke pak imaju -i (iza c, cz, sz i t. d. piše se i čita -y, v. VIII. čas). Nastavci nisu dakle kao kod nas.

3. i 7. padež jednine. — Imenice s mekim suglasnikom pred nastavkom imaju -i (iza c, cz, sz i t. d. piše se i čita -y), a imenice s tvrdim suglasnikom imaju -e, ispred koga se umekšava suglasnik. — Već smo ranije uzgredno govorili o umekšavanju suglasnika, ali se sad moramo malo zadržati na tome. Nije naročito važno govoriti o umekšavanju p, b, m, f i w, jer se oni samo neznatno menjaju, t. j. izgovaraju se, kako smo već ranije rekli, kao da posle njih stoji j, koje se izgovara sasvim slabo (piana, ofiara, panowie); ne moramo naročito pažnju obraćati ni na š, ž i ŋ, jer je sasvim jasno da su postali umekšavanjem s, z i ŋ, ali se na ostalim slučajevima moramo zadržati. U poljskom tvrdom l odgovara meko l (aniolet — aniele!), tvrdom t odgovara meko c (brat — bracie!) — neka nas ne vara način pisanja, tvrdom d odgovara meko dz (sasiad — sasiadziel), tvrdom r odgovara meko rz (doktor — doktorzel). Zadržavajući pak tvrdim suglasnicima k, g, ch odgovaraju meki c, dz, sz:

matka — matce (majci)
noga — na nodze (na nozi)
strzecha (krov, ne strecha!) — na strzesze.

Izraze: mek suglasnik, umekšavanje i sl. upotrebljavamo po tradiciji, a danas mnogi od naših »mekih« suglasnika nisu meki, kao: rz, c, dz, sz.

4. padež jednine. — Samo imenica pani ima u ovom padežu nastavak -a, a sve ostale imaju -e, dakle i one koje se menjaju kao pani.

5. padež jednine. — U ovom padežu imenice na -a imaju nastavak -o, a imenice na -i imaju -i. Izuzetak čine deminutivi s mekim suglasnikom pred završetkom i reči od miłości, koji imaju nastavak -u:

Zosia (od Zofja) — Zosiu!

Kasia (od Katarzyna) — Kasiu!

babcia (od baba) — babciu!

ciotunia (od ciotka = tetka) — ciotuniu!

1. padež množine. — Imenice s tvrdim suglasnikom pred nastavkom imaju -y, a one s mekim imaju -e.

2. padež množine. — Nema nikakvog nastavka, t. j. završava se na suglasnik, pa se zato vrše one iste promene koje smo videli u II vrsti (v. XIII čas):

glowa (glava) — glów
droga (put) — dróg
wstęga (traka) — wstąg
ysiążka (knjiga) — książek
łyżka (kašika) — łyżek. — Samo imenice na -nia i -ja imaju u ovom padežu nastavak -i:
historja — histori
nadzieja (nada) — nadziei (naději)
suknia (haljina, ne suknya!) — sukni.

Za ostale padeže nemamo ništa naročito da kažemo.

Mały fachowiec.

Elektromonter wraca do domu na obiad. Zastaje swego synka z owiniętym paluszkiem.

— Co ci się synku, stało w palec? skaleczyłeś się?

— Nie, tatusiu, tylko złapałem pszczołę która w jednym miejscu nie była izolowaną.

Reči. — fachowiec, -wca = stručnjak; wracać = vraćati, vraćati se; wraca do domu = vraća se kući; obiad, -u = ručak; zastaje = zastati, za-teći; zastaje = zastaje; swego (= swogę) = svoga; synek, -nka = sinčić (dem. od syn); owinięty = zavijen, uvi-jen; palec, -ca = prst (ne palac!); paluszek, -szka (dim. od palec) = prstić; stać się = desiti se; skaleczyć się = osakatiti se; skaleczyłeś się (ovde u tekstu može biti prevedeno i s našim glagolom koji ima slabije značenje) osakatilo se; złapać = uhvatiti; złapałem = uhvatio sam, pszczoła (pščōla) = pčela; miejsce, -a = mesto; nie była = nije bila.

Mali stručnjak.

Elektromonter se vraća kući na ručak. Zastaje svog sinčića sa zavijenim prstićem.

— Sta ti se, sine, desilo s prstom (na prstu)? osakatilo si se?

— Ne, tatiće, već sam uhvatio pčelu, koja na jednom mestu nije bila izolovana.

Petnaesti čas

(III vrsta, nastavak)

Kao i kod nas tako i u poljskom jeziku ima imenica na -a koje su muškog roda. Ove imenice imaju u promeni svoje naročite osobine, zato se moramo zasebno zadržati na njima. Kao imenice na -a menjače se i muška prezimena na -o, pa ćemo i o njima reći šta treba.

Uzećemo kao primere: starosta (starosta) i Moniuszko (čuveni poljski muzičar).

Jednina.

1. starosta	Moniuszko
2. starosty	Moniuszki
3. starościę	Moniuszke
4. starostę	Moniuszkę
5. starosto	Moniuszko
6. starostą	Moniuszką
7. (o) starościę	(o) Moniuszke

Množina.

1. starostowie	Moniuszkowie
2. starostów	Moniuszków
3. starostom	Moniuszkom
4. starostów	Moniuszków
5. starostowie	Moniuszkowie
6. starostami	Moniuszkami
7. (o) starostach	(o) Moniuszkach

Kao imenica starosta menjaju se imenice: radca (savetnik), poeta (pesnik), wojewoda (vojvoda, danas ono što je kod nas ban), władca (vladar) i t. d., a takode i prezimena na -a, kao: Szajnoch, Zawisza, Mierzwa, Kmity i t. d. Kao Moniuszko menjaju se prezimena na -o, kao: Fredro, Matejko, Kościuszko i t. d.

Kao što vidimo po datim primerima, ove imenice imaju jedninu po III

vrsti (kao imenice ženskog roda), a množinu po I vrsti (kao imenice muškog roda na suglasnik). Jednina je potpuno pravilna i nema se o njoj ništa naročito reći.

U 1. padežu množine može biti nastavak -owie (kod imenica koje znače čin, dostojanstvo, srodstvo i prezime, v. XI čas) ili nastavak -i (iza c, cz, dz, sz, rz piše se i čita -y, v. VIII čas) pred kojim se tvrdi suglasnici umekšavaju:

starosta — starostowie
sluga (sluga) — słudzy
poeta — poeci (poeci)
mężczyzna (męszczyzna = muškarac) — mężczyźni.

U 2. padežu množine nastavak je -ów, a samo imenice sluga i mężczyzna imaju ovaj padež bez nastavka, kao što je kod imenica ženskog roda:

sluga — slug
mężczyzna — mężczyźni.
Ostali padeži su uvek onakvi kao što smo već videli.

Imenice ręką (ruka) ima još sačuvane oblike stare dvojine. Za 1., 4. i 5. padež množine upotrebljava se sad samo dvojniski oblik rękę; u 2. padežu je dvojniski oblik ręką (množina je rękami), a u 7. padežu je w rękę (množina je w rękach), te se u ovim padežima danas upotrebljavaju napredno množinski i dvojniski oblici, naravno u značenju množine.

Mojej matce.

Po zamarniętej wracam drodze w twój porzucony, ciepły kąt, nie pytaj, poco znów przychodzę tam, gdzie już byłem, z czem i skąd.

Kości drzew gołe, śnieg i zima, gościniec: cmentarz martwych grud; została tylko przed oczyma łaska otwartych twoich wrót.

Krok się wciąż śpieszy i wciąż zwłoka, śladów, jak widm, się własnych złąkł, naprzeciw idzie mu zdaleka w powietrzu drzący krzyż twych rąk. Kazimierz Wierzyński.

PLAŠKI. — 5 maja, uoči Đurđevdana, priredilo je Sokolsko društvo akademiju sa zabavom u spomen mučeničke smrti Zrinjskog i Frankopana. Pred mnogobrojnom publikom počeo je u 8 sati uveče program sa skladno otpetvanjem »Sokolskim pozdravom« naraštaja i dece. Prigodno predavanje održao je prosvetar br. F. Vaupotić. Sledi deklamacija te vežbe sviju kategorija. Osobito se svidela vežba ženskog naraštaja »Mornari« i »Mali dimnjačari« ženske dece. Posle vežbi izveden je po članicama i članovima igrokaz »Čestitame«.

Uspeli priredbe bio je u moralnom i materijalnom pogledu vrlo dobar.

VELIKA KLADUŠA. — Na prvi dan pravoslavnih Duhova bila je priredena javna vežba i utakmica dece, naraštaja i članova. Stigli su i Sokoli iz Cetingrada.

Loše vreme mnogo je pomelo izvođenje predviđenog programa, a nekoje tačke morale su biti posve izostavljene.

Javna vežba počela je vežbama naraštaja, koji su vrlo lepo izveli nekoliko sletskih vežbi. Posle naraštaja nastupila su deca sa sletskim vežbama, koje su izvodili zajedno dečaci i devojčice. Nakon nastupa dece iz Vel. Kladuše nastupila su deca br. Sokolskog društva iz Cetingrada, koja su vrlo lepo i skladno izveli nekoliko sletskih vežbi. Najpre je bilo skakanje u vis naraštaja, koji su pokazali vrlo dobre rezultate. U skokovima u duljinu sa zaletom isti naraštaji pokazali su 3,54 m. Skakanje u duljinu sa zaletom vežbača dao je odlične rezultate obzirom na okolnosti, naime, bila je postignuta duljina od 4,52 metra. Gosti su na istim utakmicama pokazali rezultat nešto manji, nego domaći, ali su za to pokazali veću finocnu i gracioznost stavova i gosti. U skakanju u vis sa zaletom i gosti i domaći pokazali su skoro isti rezultat, dostignuvši visinu od 1,23 metra. Posle toga bila su trčanja. Nakon toga gosti su bili ispraćeni, a domaći u grupama vežbali su za najbolje vežbanje i to 3 grupe po 4 vežbača naraštaja i 1 grupa vežbača članova.

Župa Kragujevac

RUDNIK-SISEVAC. — Sokolsko društvo Rudnik Sisevac na dan 27 V t. g. priredilo je sokolsku zabavu sa sledećim programom: 1) Zadatak i cilj Sokolstva, predavanje br. Marka Jan-kovića, prosvetara društva. 2) »Moja stara majka«, deklamacija, Rozman Magdalena, učenica III raz. osn. škole. 3) »Najdraži dom«, deklamacija, Petrovački Danica, učenica III raz. osn. škole. 4) »Moja mamica«, deklamacija, Pinter Draga, učenica I raz. osn. škole. 5) »Pomožite«, deklamacija, Sontag Ida, učenica IV r. osn. škole. 6) »Moj dom«, deklamacija, Stanković Slobodan, učenik II raz. osn. škole. 7) »Dobro jutro«, recitativ Doka Đoković. 8) Ritmičke igre, ženski podmladak. 9) »Mesečar«, komedija u 1 činu, izvodili članovi dilemanske sekcije Sokolskog društva.

Posle završenog programa igranka. Program je ispao vrlo dobro, a naročito ritmičke igre žen. podmlatka.

Župa Kranj

KOROŠKA BELA - JAVORNIK.

— Kakor v panju je življenje na letnem telovadišču in v domu. Posamezniki in oddelki vežbajo od jutra do pozne noči, ter se tako pripravljajo, da dostojno sodelujejo pri župnih tekmah in pri župnem zletu, ki se vrši v dnevi 16. in 17. junija t. l. v Kranju, obenem pa pridno vežbajo svoje mišice za društveni javni telovadni nastop, ki se vrši dne 1. julija t. l. in pri katerem hoče pokazati društvo močan napredek tako številčno, kakor tudi kakovostno.

Predvsem je razveseljivo, da prednjaki ne posvečajo pažnje le prostim vajam, marveč še v veliko večji meri skrbje za pravilno vzgojo v prostih in orodnih panogah obenem pa skrbje, da po napornem delu ne manjka petja in iger. Tak postopek pri vodstvu je gotovo pravilen, saj to najzgovorneje pričča stalno poraščanje oddelkov.

Največje vprašanje, ki se z njim bori društvo pa je velika brezposelnost članstva. Gluha ušesa, ravno na tistih mestih, koder bi se dalo lahko kruha tem odličnim članom — telovadcem, ubijajo med tem cvetom Sokolstva, vsako voljo do nadaljnjega dela, med ostalimi pa ustvarja tak postopek veliko nerazpoloženje, ter bo trud, ki ga posvečajo prednjaki ostal, če bo šlo tako naprej, brezuspešen.

Župa Ljubljana

LJUBLJANA. — Žalna komemoracija za dr. J. Vaničkom.

Vsa ljubljanska sokolska društva so se spomnila pokojnega brata dr. Vanička s skupno žalno svečanostjo v sredo, 13. t. m., zvečer ob osmih v veliki dvorani na Taboru.

Pročelje dvorane je bilo zastrto s črnimi zavesami. Na sali izpod galerije je visela Vaničkova slika, pod njo je stal na črnem stojalu sokol prtič iz belega mramorja, od njega levo in desno kot nemi stražarji — temnozeleni ciprese.

Dvorano sta napolnila članstvo in naraščaj.

Žalno svečanost je otvorila godba Sokola I s svečanim koralom. Uvodno, presrečno, toplo besedo je izpregovoril župni starosta brat dr. Pipenbacher. Za njim je očrtal v lepem, izčrpnem in iskreno občutenem govoru življenje in delo velikega pokojnika župni prosvetar brat Poharc, čigar izvajanja so ostavila na vse navzočne globok dojam.

Pevski zbor Sokolov je zapel Foersterjevo žalostinko »Umrli je moč«, žalno svečanost pa je zaključila godba Sokola I s močnim koralom.

Svečanosti je prisostvoval tudi konzul Češkoslovaške republike, brat ing. Jos. Sevič, ki je ginjen izjavil svoje priznanje nad tako dostojno in globoko učinkujočo proslavo spomina in imena našega velikega brata Jindre.

GEROVO. — Dana 21 maja 1934 godine, uz prisustvovanje izaslanika bana br. dra. Ive Perovića iz Zagreba, Sokolsko društvo Gerovo na granici

naše drage Istre, posvetilo je kamen temeljac svoga sokolskog doma. Posvećenje izvršio je velečasni gospodin župnik i dekan Jerko Čukli, koji je inače poznat kao odličan Jugoslaven i prijatelj Sokolstva. Pored izaslanika bana, sreskog načelnika br. Kosovića iz Cebra bili su prisutni delegati bratskog društva iz Cebra, te Sokolskih četa Osilnica, Tršće, Crnilug, Brod na Kupi i t. d.

U povorci, koja se uputila na mesto — gradilište, bilo je pored velikog broja Sokola — članova društva Gerovo, također članova bratskih društava iz vana, te korporativno Vatrogasno društvo u paradišnim odorama, žandarmerija, vojska, školska deca škola Gerovo, Hrib i Smrečje. Veliki broj građanstva iz mesta i okolnih sela bio je prisutan ovoj sokolskoj proslavi.

Samu svečanost na mestu gradilišta otvorio je starešina društva brat Mladen Krunić, koji je najpre lepm govornom pozdravio izaslanika brata Bana, sreskog načelnika brata Kosovića i predstavnika crkve gospodina dekana Čukli. Posle starešine upoznat je banov zamenik s članovima uprave društva i nato je vrlo dirljivim i nada sve lepm rečima poduzim govorom istakao važnost ove svečanosti pozivajući članstvo i narod u opšte, da se dobrovoljno svrsta u sokolske redove, da potpomazu Sokolstvo koje služi svme Kralju, Narodu i Otadžbini. Ceo govor izaslanika brata Bana bio je burno prekidano oduševljenim klicanjem Nj. Vel. Kralju i Nasledniku Prestola Petru kao i celom Kraljevskom Domu i moćnoj Jugoslaviji. Posle govora banovog izaslanika, pevački zbor otpetavao je državnu himnu iza čega je vojska opalila plotun. Posle čina posvećenja kamena temeljca, velečasni gosp. dekan održao je vrlo lepi govor pozivajući narod da pored telesnog uzgoja, odgaja dušu svoju u moralnom duhu, u moralnim vrlinama na dobro ove divne zemlje majke Jugoslavije i na dobro svoga Kralja i Naroda. Nato je pevački zbor otpetavao »Oj letni sivi sokole« našto je vojska opalila ponovni plotun. Pretstavnik i delegat bratskog društva Čabar brat Katineli pozdravio je lepm govorom veličajući ovaj svečani čin, koji je obavljen po propisima i crkve i zakona, pozivajući omladinu da se ugleda na svoju stariju braću. U ime opštinske uprave lepo je govorio predstojnik opštine brat Vjekoslav Klepac, a u ime opština član uprave društva brat Juraj Čop, čiji govor pobudili su lep interes građanstva. Pretstavnik i delegat bio je načelnik društva brat Stevan Bajić čiji je govor pobudio također interes među omladinom i ostalim građanima. Završnu reč imao je ponovno izaslanik brata bana, brat sreski načelnik Kosović, koji je ponovno svojim lepm govorom osvojio mnoga srca kako Sokolstva tako i ostalih građana koji nisu sokolski članovi. Sa svečanosti odaslane su po zdravne depеше Nj. Vis. Nasledniku Prestola Petru kao sokolskom starešini, bratu Ministru za fizičko vaspitanje naroda, Sokolskom savezu, profesor Marčelji u Zagrebu i sokolskoj župi u Ljubljani. Svečanost je završena plotunskom paljbom, te otpetvanom pesmom »Oj Slaveni«.

Posle dovršene svečanosti otpočeo je ples i sokolska zabava, koja je potrajala izvesno vreme.

SODRAŽICA. — 25 letnica društva. Ob prilici 25 letnice Sokola u Sodražici se vrši okrožni zlet dolenjskega okrožja, ki se zanj naše društvo živahno pripravlja. Telovadnica je oživela in vse se pripravlja za društveni srebrni jubilej, ki se vrši 17. junija t. l.

Kmalu po ustanovitvi sokolskega društva u Ribnici se je ustanovil v znak protesta proti krvavim septembrskim dogokom pod okriljem maticinega društva Ribnica tudi odsek Sokola u Sodražici. V gostilni pok. Kržeta se je zbralo nad 30 zavednih naprednih Sodražanov, ki so takoj ob ustanovitvi započeli z živahnim sokolskim delovanjem. Takoj istega leta je imel takratni odsek 20 rednih telovadcev in nabavilo se je tudi 25 sokolskih krojev. Maticino društvo je pošiljalo redno dvakrat v tednu svojega prednjaka, vadiatelja br. Pysanskega, ki je s svojim velikim požrtvovanjem vzgojil prve prednjake. Telovadci so nastopali pri vseh zletih in tekoni kratkega časa je imel odsek lastne prednjake. V kratkem času je imel odsek 40 članov in 20 naraščajnikov. Odsek je polagal veliko važnost vzgoji naraščaja ali na žalost se je moralo na prepoved višje šolske oblasti naraščaj razpustiti. V letu 1910. se je vršil u Sodražici skupni sestanek društva Ribnica z odseki Sodražica in Velike Lašče. V tem letu se je vršil tudi že prvi javni nastop združen z izletom Sokolske župe Ljubljana. Ob tej prilici je nastopilo 105 članov u kroju ter 55 telovadcev. Poleg odseka Sodražica su postavili tekmovalne vrste tudi društva Ribnica, Ljubljana, Šiška in odsek Velike Lašče.

Odsek je živahno deloval, priredil dramske predstave in propagandne izlete u okolice. Dne 8. jan. 1920 se je odsek osamosvojil in ustanovilo se je samostojno društvo. S tem dnem se je pričela tudi nova doba sokolovanja u našem naprednem trgu. Članstvo naše sokolske družine se je podvojilo in potrojilo. Pridobili smo novih sokolskih delavcev, ki su dvignili sokolsko delo. Ustanovili se je društveni pevski in tamburaški zbor, ustanovila sta se tudi društvena knjižnica in dramski odsek; nezlomljiva volja do dela jih je povela kljub vsem ovirama zmaganosti naprej. Dne 20. julija 1924. smo razvili društveni prapor, ki so ga izdelale naše članice. Ob tej prilici je članstvo položilo tudi svojo prvo zaobljubo.

Dne 17. junija polaga društvo zopet obračun svojega dela. Sokolska misel je globoko ukoreninjena, kar dokazuje tudi društveno delovanje na prosvetnom i tehničnom polju. Danes šteje društvo nad 100 vsega članstva, od tega nad polovico telovadčev, poleg tega pa se blizu 100 naraščaja indece. Društvo ima v stavbi »Posojilnice« svojo lastno dvorano z dramskim odrom in telovadnim orodjem. Poleg tega ima društvo u najemu tudi letno telovadišče in še drugo telovadnico. Prosvetni odsek ima tamburaški in pevski zbor, mladinski, zdravstveni in izletni odsek, dalje imamo smučarski odsek in društveno knjižnico z 1166 knjigami.

Župa Maribor

BELTINCI. — Sokolsko društvo Beltinci bo imelo v nedeljo, dne 24. junija svoj društveni nastop s sodelovanjem okoliških društva in čet.

Pričakujemo z gotovostjo, da nas vsi prijatelji Sokolstva iz dolinjedavškega in murskosoboškega sreza na ta dan posetijo in nam s svojo navzoćnošću zagotovijo moralen in gmoten uspeh.

LJUTOMER. — Iz murskega sokolskega okrožja. V Ljutomeru se je vršil u mesecu aprilu in maju okrožni prednjački tečaj skozi 5 nedelj zaporedoma po 8 ur dnevno, ki ga je posećalo 31 tečajnik u tečajnici.

Tečaj je vodio okrožni načelnik br. Stopar Slavko, ki je tudi predao prvo stroko telovadnega sestava in o telovadnim metodiki. Nadalje su predavali br. Pohl drugo, br. Porekar tretjo, br. Varoga četrtu stroko, br. Martinak lahko atletiko, br. Mikl zgodovino Sokolstva, br. Karbaš o sokolski ideji, br. Pušenjak o organizaciji in br. dr. Porekar Ciril o anatomiji in fiziologiji.

Ob zaključku tečaja se je prijavilo 20 bratova in sester k društvenemu prednjačkomu izpitu.

CVEN. — Na Binkoštni pondeljek je imela četa svoj prvi letni nastop, združen s pešizletom članstva, naraščaja in dece maticinega društva Ljutomer, kateremu je četa priredila ob prirodu na Cven ob krasnem slavoloku prav lep sprejem. Povorko, ki je krenila skozi Cven na Moto, so domaćini navdušeno pozdravljali. Takoj po prirodu so se izvršile za nekatere oddelke na loćenem prostoru skušnje. Ob 1/16. uri je bil javni telovadni nastop, ki je obsegal 12 loćki, pri katerih su sodelovali vsi oddelci telovadčega članstva čete Cven, društva Ljutomer i Strigova. Telovadbi su prisostvovali domaćini u prav lepem številu. Vse vaje, kakor tudi posebne toćke čete Cven, društva Strigova in Ljutomer su bile skladno in lahko izvedene, posebno pa su zadivile gledalce lepo izvedene efektivne župne proste vaje članova u članice, skupaj 60. Na orodju se je odlikovala Ljutomerska vrsta, ki ima zopet prav dobre orodne telovadce. Je bil to prvi večji sokolski nastop, prva večja sokolska manifestacija na Moti. Po nastupu se je izvršila na telovadišču zbor članstva, naraščaja i dece. Tem in vsem ostalim posetnikom je imel četni starosta br. Lipša krasen nagovor. S tem svećanim činom je bila zaključena posebna toćka uspešno izvedenog programa.

Kakor nastop u moralnem, tako tudi zabava, ki je sledila, je prinela prav lep materijalen uspeh.

RIBNICA - JOSIP DOL. — Sokolsko društvo Ribnica-Josipdol je uprizorilo prošlo nedelju u dvorani gospe Ptačnik pravilniču igru »Dve Marićke« pod odličnim vodstvom s. Klacerjeve. Cela prireditev je jako dobro uspeła, tako u moralnom kot u gmotnom ozi-ru. Zeleti bi bilo le, da bi naš Sokol s sličnimi prireditvami većkrat stopil med javnost.

Reči i tumačenja.

Ova pesma je iz vremena rata. Pesnik je onda bio još vrlo mlad (rođen je 1894 god.). — Već smo govorili i već više puta ponavljali da se jasni suglasnici na kraju reči čitaju kao mukli. Zato će biti sasvim pravilno i slikovito: kaj — skad, grud — wrót. Pravilno je slikovano i ovo: zlakl — rak, jer se i na kraju reči a iza suglasnika ne čita, kao što smo već ranije rekli. — Kad smo govorili o čitanju raz nismo spomenuli da se ova dva suglasnika mogu čitati i svaki odvojeno (t. j. kao rz) i to u vrlo malo reči; jedna od tih reči je baš: zamarznięty (zamarznięty) = smrznut, a to je pridev od glagola marznąć (marznięć) = mrznuti. — Matce = 3. pad. jednino od matka (majka); wracać = vraćati se; porzucony = napušten, ostavljen; cieply = topao; kaj, -a = kut; pytać = pitati; poco = zašto; znów = ponovo, opet; przychodzę = dolazim; byłem = bio sam; z czem (š čem) = s čim; skąd (skont) = otkuda; kości (kōs'ci) = kosti; drzewo, -a = drvo; drzew (džef) = 2. pad. množine; śnieg, -u = sneg; gościniec (goš'cinjec), -nea = put; cmentarz, -a = groblje; martwy (mártfi) = mrtav; gruda, -y = gruda; grud = 2. pad. množine; przed ojczyzną = pred očima (ovo je oblik dvojine, koji ima i imenica ucho; uszyma; množina bi bila: oczami, uszami); laska = milost, dobrota; otwarty = otvoren; wrota, wrót (množina) = vrata; krok, -u = korak; wciąż (fćońš) = neprestano, stalno; śpieszyć się = žuriti se; zwlekać = otežati, odugovlačiti; widmo = utvara, prividenje; widm = 2. pad. množine; własny = vlastit, svoj, rođeni; zlakl się = uplašio se; naprzeciw komu (napšćif komu) = nasuprot, prema kome; zdaleka = izdaleka; powietrze = vazduh; drzący (držōnci) = dva sloga, r nije samoglasno) = drktav; krzyż (kšiš) = krst; twych (=twoich) = svojih; rak = 2. pad. množ. od rēka.

Mojoj majci.

Po smrznutom se vraćam putu U tvoj napušten, topli kut, Ne pitaj: zašto opet dolazim tamo gde sam već bio, s čim i otkuda.

Gole kosti drveća, sneg i zima, put: groblje mrtvih gruda; ostala samo pred očima milost tvojih otvorenih vrata.

Krok se stalno žuri i stalno odugovlači, uplašio se svojih tragova kao utvari, prema njemu ide izdaleka u vazduhu drktavi krst tvojih ruku.

Šesnaesti čas

IV vrsta.

Jednina.

1. kość	rzczy	krwi
2. kości	rzczy	krwi
3. kości	rzczy	krwi
4. kość	rzczy	krwi
5. kości	rzczy	krwi
6. kością	rzczy	krwi
7. kości	rzczy	krwi

Množina.

1. kości	rzczy	krwie
2. kości	rzczy	krwi
3. kościom	rzczy	krwiom
4. kości	rzczy	krwie
5. kości	rzczy	krwie
6. kośćmi	rzczy	krwiami
7. kościach	rzczy	krwiah

Po ovoj vrsti menjaju se sve imenice ženskog roda na suglasnik. Nekad su sve ove imenice imale mek suglasnik na kraju, ali sad kod izvesnih imenica ove mekoće nema u oblicima koji se svršavaju na suglasnik (l. i 4. pad. jednino). To su imenice na p. b, w, m, tako da danas imamo oblike:

cerkiew (crkva) — cerkwi
brow (obrva) — brwi (brvi — jed. dan slog)
głęb (dubina) — głębi.

Ovo isto možemo videti i kod imenica muškog roda. Neke od njih koje imaju na kraju p, b, w, m, (t. j. one kod kojih su ovi suglasnici ranije bili umekšani), menjaju se sad kao imenice s mekim suglasnikom na kraju. Tako:

karp (šaran) — karpia
gołąb (golub) — gołębia
żóraw (ždral) — żórawia
Bytom (mesto) — Bytomia.

Navodimo samo 1. i 2. pad. jednino.

O promeni imenica IV vrste ne bi se imalo mnogo stvari reći. U jednini nema nikavih novih promena. Setimo se samo onoga što smo govorili o čitanju slova r:

krw — krwi (krfi — jedan slog).

Za 1. padež množine imamo dva nastavka, i to -i i -e. Ne može se dati tačno pravilo koje imenice imaju koji nastavak, može se samo reći da velika većina imenica na -ć, -ś ili na dva suglasnika ima nastavak -i, dok imenice na -ew imaju -e. Tako:

powieść (roman) — powieści
nić (konac) — nici
cerkiew — cerkwie
dłoń (dlan) — dlonie
noc (noć) — noce.

Medutim ima i tu odstupanja: brew (obrva) — brwi (doduše, ovo je jedina od ovih imenica s ovakvim nastavkom)
sieć (mreža) — siecie.

Neke imenice imaju naporedno oba nastavka: postać (prilika, ličnost, lice) — postaci i postacie
wieś (celo) — wsi i wsie.

U 6. padežu množine nastavak je -ami ili -mi. Ovaj drugi sačuvao se još samo kod malog broja imenica, kao što su:

kość — kośćmi
skroń (slepocznica) — skrońmi
dłoń — dłońmi
nić — nićmi i t. d.

Ovakav smo nastavak imali i kod nekih imenica I vrste (v. XI čas).

Nepoznate reči:

poczta = pošta; ile = koliko; znaczek, -czka = marka (poštanska ili taksesta); list, -u = pismo; zwyczajny = običan; sześćdziesiąt (szćd'sz'ont) = šesdeset; grosz, -a = groš (100 groša = 1 zloti); polecony = preporučeni; dwadzieścia (dwad'sz'ca) = dvadeset; proszę o = molim za; chciałbym = hteo bih; nadać = dati; jako = kao; przelać = poslati; pakiet, -u = paket; zagranicę = u inostranstvo; zawiera = sadržava, ima; na pakiecie = na paketu; w nim = u njemu; niekleić = zalepiti; dwa złote = dva zlotu; w ten sposób = na taj način, tako; przesyłać = slati; czasopismo, -a = časopis; przyjąć = primiti, uzeti; przyjęcie = glagolska imenica od przyjąć; proszę o przyjęcie = molim Vas da primite; przesyłka = pošiljka; pieniężna = novčana; wypelniony = ispunjen, popunjen; przekaz, -u = uputnica; wysyłać = odašiljati, slati; wypelnia = popunjava; zagraniczny = za inostranstvo; informacja = obaveštenje.

Na poczcie. — Na pošti.

— Proszę pana, ile kosztuje znaczek na list zwyczajny do Jugoslavije?

Molim Vas, koliko košta marka za obično pismo do Jugoslavije?

— Sześćdziesiąt groszy. — Šesdeset groša.

— A na polecony? — A za preporučeno?

— Jeden złoty dwadzieścia groszy (ili samo: złoty dwadzieścia).

Jedan zloti i dvadeset groša.

— Proszę więc o dwa znaczki na listy zwyczajne, a ten list chciałbym nadać jako polecony.

Dajte mi dakle dve marke za obična pisma, a ovo bih pismo hteo dati kao preporučeno.

— Chciałbym przelać ten pakiet zagranicę.

Hteo bih da pošaljem ovaj paket u inostranstvo.

— A co pakiet zawiera?

A šta ima u paketu?

— Książki.

Knjige.

— Proszę więc napisać na pakiecie że są w nim książki i nakleić na niego znaczki za dwa złote.

Onda napišite na paketu da su u njemu knjige i zalepiti na njega marke za dva zlotu.

— A czy można w ten sposób przesyłać czasopisma?

A mogu li se na taj način (tako) slati časopisi?

— Owszem, można.

Da, mogu.

— Proszę o przyjęcie przesyłki pieniężnej do Lwowa.

Molim Vas da primite novčanu pošiljku za Lavov.

— Czy ma pan wypelniony przekaz?

Imate li popunjen uputnicu?

— Tak. A czy można z Polski wysyłać pieniądze zagranicę?

Da. A može li se iz Poljske slati novac u inostranstvo?

— Owszem. W takim razie wypelnia pan przekaz zagraniczny.

Da. U tom slučaju popunjava uputnicu za inostranstvo.

— Dziękuję za informację!

Hvala za obaveštenje!

(Nastaviće se)

Širite Sokol. glasnik!

SLOVENJGRAD. — Prosvetno delo v našem društvu, ki je bilo zelo plodonosno, se bliža koncu. Vsi odseki so stvorili svojo dolžnost. Dramski odsek je uprizoril burko »Stari greh« (rež. brat Smid), burko »Roksi« (rež. s. Smolnikar), dramo »Stilmondski župan« (rež. br. dr. Finžgar) in spevoigro »On in njegova sestra« (rež. br. Krajnc) s sodelovanjem salonskega orkestra in pevskega društva. Vse igre so uspelo odlično, samo obisk bi bil lahko pri nekaterih igrah večji od strani članstva. Novoustavljeno lutkarski odsek pod vodstvom br. Mrovljete je uprizoril pravljene igre »Marbuel«, »Zlati cvet — čarobni svet«, »Razbojnik Cefizelj« in »Jurček slikar«, ob katerih je mladina preživela par lepih ur.

Tudi predavanja so bila pogosta, in sicer: Zelodčne bolezni — zelodčni čir (br. starosta dr. Železnikar), Kadardeve ušaja (br. Jenko), Sokolstvo in Sport (br. Veljak), Junak in Sokolstvo (br. Prah), Lutkarska umetnost (br. Mrovlje), Oviru duševnega in telesnega razvoja otroka (br. dr. Pohar), Sokolstvo in nacionalizem (br. prosvetar Sentjura), Zrinjsko-Frankopanska tragedija (br. Jenko) ter Solnce, zrak in voda (br. starosta dr. Železnikar). Žal — je bila udeležba slaba, posebno onih, katerim so bila predavanja namenjena.

SV. URBAN PRI PTUJU. — Sokolska četa Sv. Urban pri Ptujju je priredila v nedeljo 3. t. m. svoj letni nastop. Nastopili so vsi domači oddelki samostojno, nato pa naraščajo, boksarska skupina in oddelki telovadcev na drugo, vsi od matičnega sokolskega društva iz Ptujja ter člani od Sv. Andraža in iz Dornave. Posebno slikovit je bil nastop domačih članov in članic. Vsi so občudovali pisano narodno nošo kmetijskih fantov, ki so prav dobro izvajali predpisane župne vaje. Višek nastopa je tvorila na koncu posrečena skupina vseh domačih oddelkov z 60 telovadci. Prisostvovalo je nastopu poleg velikega števila do načinov tudi mnogo gostov iz Ptujja ter z okoliških gričev v Slov. goricah. Z ozirom na težke razmere, ki se vladajo v tukajšnjem kraju, je dosegel nastop popoln moralen in deloma materialen uspeh.

Župa Mostar

KORČULA. — U nedelju 20. maja o. g. priredilo je naše društvo svoj naraštajski dan. U zoru u 4 sata krenule su sve kategorije s muzikom na uranak u selo Lumbardu. U Lumbardu je priredeno natecanje na morskoj obali. Naraštajci(ke) i podmladak proveli su veselo nekoliko sati u igri, pesmi i kupanju.

Posle podne je u gradu bila javna naraštajska vežba. Jak vetar nije dozvolio da se natecanja i igre izvedu na obali, kao što je bilo projektovano, pa je zato cela priredba prenesena na drugi užiti teren, pred sokolanu. To ipak nije umanjilo uspeh i efekat izvedbe, pa su sve tačke bile napeto praćene od mnogobrojne publike. Ženski podmladak i naraštaj izvodili su igre, štafete dak i zapreke, trčanje, natezanje kopa, trku na hodanjima i drugo.

U izvedbi je sudelovalo usve 96 dece i naraštaja te Sokolska muzika.

KORČULA. — Sokolsko letnje vežbalište. Radovi na letnjem vežbalištu lepo napreduju. Teren je društvo ustupila općina, a troškove (uz pripomoć Saveza SKJ) snose članovi radeći ili plaćaju određeni broj nadnica. Dimenzije vežbališta su 10 x 30 m, na zgodnomje je položaju i zaklonjeno od vetra. Rad će biti završen kako izgleda do 15. juna.

LISIČICI. — Dne 3. o. m. izvršena je na svečani način posveta i razvijanje zastave u Sokolskoj četi u Lisicićima. Ovoj svečanosti prisustvovalo je mnoštvo naroda iz mesta i okolice, a prisustvovali su i brojni članovi ostalih obližnjih četa kao Ostrožac, Donje Selo, Jablanica, Podorašac i dr. Od matičnog društva Konjice prisustvovali su veliki broj članova svih kategorija s upraviteljom društva.

Svečani čin otpočeo je u 2 sata posle podne sa »Sokolskim pozdravom«, koji je otpjevao mešoviti hor Sokolskog društva. Nakon toga je sveštenik — imam brat Agan Hodžić izvršio verski obred proučivši dovolu molitvu na našem jeziku.

Zatim je brat Svetozar Mužijević, potstarešina Sokolskog društva Konjice, kao delegirani zastupnik staroste Sokolske župe Mostar, brata Čede Milica održao vrlo lep govor u patriotičkom i sokolskom duhu. Nakon toga brat Mužijević predaje zastavu staršini čete bratu Bajri Miljeviću, koji je istu i darovao. Brat Miljević nakon prigodnog govora upućenog četi, ljubi zastavu i predaje je bajraktaru, koji polaže zakletvu. Ovoj zakletvi pridružuje se i dvoje dece Sokolčića.

Zatim sledi govor kuma zastave brata Ahmeta Jabučara i konačno ispred društva Konjice starešina brat Salim Repovac pozdravlja četu čestitajući joj današnji značajni dan i ovo veliko sokolsko znamenje. — Konac ovih govora popraćen je burnim klicanjem Kralju, Jugoslaviji i Sokolstvu.

Nakon ovog svečanog čina mešoviti hor Sokolskog društva otpjevao je državnu himnu.

Pre, i za vreme ovih svečanih momenata padala je jaka kiša, koja nije niti za jedan momenat pomela, da se cela ova svečanost izvede do kraja. Kad se vreme prolepsalo, nastalo je opće narodno veselje uz svirku, pevanje i igranje. Pored toga bilo je i drugih priredbi. Članovi Sokolske čete Lisicići izveli su vrlo dobro proste vežbe, zatim je priredena trka na 1500 m s nagradama i nagradno gadanje na 200 m na kojemu su se pored članova streljačke sekcije čete Ostrožac natekali i članovi ostalih četa i društva.

Ove sve priredbe i narodno veselje trajalo je do 7 sati navečer, nakon čega se u najboljem raspoloženju i s nezaboravnim utiscima svet počeo razilaziti svojim kućama.

ŽUPA. — Ova četa proslavila je vrlo lepo Đurdevdan i dan Zrinjskog i Frankopana s urankom. Okupljeno je bilo 40 članova, 49 dece i 4 naraštaja; pridružilo se je i oko 30 drugih seljaka. Brat starosta i s. tajnica održali su prigodne govore. Dece su vežbala proste vežbe određene za 1934. g.

Župa Niš

ZITORADA. — Osnutak čete. 26. og prošlog meseca osnovana je četa u Zitoradi u gnezdu topličkog ustanaka i najvećeg žara jugoslavenske misli.

Na osnivanju su sudelovali delegati župe brat Čergolern Josip, delegati društva prokupačkog brata Konstantinovič Predrag i Panajotović. Skupštini je otvorio brat Ratković Milivoje, učitelj, a nakon njega toplim rečima pozdravili su bratsku skupštinu braća delegati, te je jednoglasno izabrana uprava čete, na čelu sa starešinom bratom Nedeljkom Milanom.

Župa Novi Sad

MARTONOS. — Otvaranje Sok. doma i letnjeg vežbališta. Sokolsko društvo Martonos dana 3. juna ove godine priredilo je svoju V društvenu javnu vežbu u vezi s otvaranjem Sokolskog doma i letnjeg vežbališta.

Na ovu javnu vežbu odazvalo se društvo Stara Kanjiža u vrlo lepom broju.

Ovaj dan je od velikog značaja za Sokolsko društvo Martonos, jer je ono posle četvorogodišnjeg napornog i istrajnog rada, od svoga osnivanja od 1930. god. do danas prešlo preko mnogih teškoća i prepreka, ali je ipak ostvarilo svoj davnašnji san i želju, te je došlo do Sokolskog doma pored kojeg je uređeno vrlo lepo, s higijenskom gledišta odlično, i za sokolske svrhe vrlo pogodno i prostrano letnje vežbalište.

Svečanost je obavljena sledećim redom: U 5 sati ujutru obavljen je od strane mesnog društva doček učesnika na željezničkoj stanici; u 8 sati pre podne na letnjem vežbalištu obavljene su zajedničke probe popodnevnog programa, posle ovoga u 11 sati pre podne formirana je svečana povorka od Sokola, mesnih građana i gostiju iz okolice, koja je prodefilovala glavnim ulicama i vratila se u Sokolski dom te je time prepodnevna svečanost završena. Posle podne u 4 sata pre samoga početka javne vežbe sve vežbače grupe su nastupile na sletištu gde je održan pozdravni govor od strane prosvetara društva br. Kozarskog Milenka. Zatim je otpočela javna vežba sa sledećim programom: 1) Proste vežbe muške dece. 2) Proste vežbe ženske dece. 3) Igre muške dece. 4) Igre ženske dece. 5) Proste vežbe muškog naraštaja. 6) Vežbe uzornih odeljenja na spravama. 7) Proste vežbe ženskog naraštaja. 8) Proste vežbe članstva. 9) Proste vežbe članica i 10) Utakmica skupine članova i muškog naraštaja u odbojci.

Javna vežba je potpuno uspela, kako u tehničkoj izvedbi tako i u moralnom i u materijalnom pogledu, na opšte zadovoljstvo svih prisutnih.

Odmah posle programa počela je padati jaka kiša te se sva publika povukla u sokolanu gde je otpočela igranka na kojoj je svirao Tamburaški zbor Sokolskog društva Martonos.

U 9 sati uveče otpočela je sokolska zabava s igrankom u sokolani, koja je bila puna Sokola, Sokolice i prijatelja Sokola.

Sokolsko društvo Martonos otvaranjem doma i letnjeg vežbališta rešilo je još jedan težak problem u svome radu, te se od sada očekuje, da će ovo agilno i vredno društvo napredovati još bolje i da će svojim istrajnim radom i trudom moći poslužiti mnogima za primer.

SUBOTICA. — Kroz prvo tromesečje rad našega društva bio je većinom unutrašnjeg karaktera. Prednjački zbor se povećao i broji 31 pripadnika. Vežba se u dve vežbaonice: muškoj i ženskoj. Održavali su se časovi za žup, i društ. prednj. kandidate; grupe vežbačica su se povećale; zavedena je štednja za sletove kod svih kategorija. Ženski naraštaj vežbao je u dve, muški u tri, muška deca u tri, a ženska u dve drupe. Sem toga imamo 14 odeljenja dece i naraštaja u osnovnim i građanskim školama.

Ne samo članstvo, nego i naraštaj i deca imaju zaseban prednjački zbor. Bio je osnovan i jahački oteck, koji uspešno radi, te su bile priredene i utakmice.

Ove godine osnovali smo Seosku četu u Malom Bajmoku i ponovo oživeli onu u Malom Beogradu. Sada imamo 7 četa. Društvo je dobilo od Kr. banske uprave više hiljada jabukovih mladica i mladih voćaka koje je podelilo i četama. Prosvetni rad prošrio se organizovanjem pozorišne i pevačke sekcije. U društvu bilo je priredeno 20 sokolskih i drugih predavanja i velik broj kratkih govora pred vrstom, a seoskim četama 10 predavanja. U raznim listovima imali smo 115 raznih sokolskih vesti. Društvena knjižnica uvećana je sa 76 primeraka. Prilogom gradske opštine od 7000 dinara u materijalu i novcu moglo se nastaviti radom na osnivanju lutkarskog pozorišta. Društvena muzika i tamburaški zbor održavali su redovne časove i sudelovali su na svima priredbama.

Zabavni odbor imao je 14 raznih priredbi: akademija, posela, drugarskih sastanaka i slično. U organizacionom pogledu uprava je najobiljnije shvatila svoj zadatak kao i u ostvarenju plana rada. Narodno odbranbeni oteck radio je u svome delokrugu, isto i nadzornički odbor koji dežura u vežbaonicama. Pošto su finansijske prilike uopšte teške, uprava je pristupila racionalnoj štednji i time je održala ravnotežu.

Primanje je iznosilo 43.168,96 Din, a izdavanje 34.866,05 Din. Dugovanje 95.750 Din. — Sveukupni broj članstva svih kategorija iznosio je 2721.

A. T.

SUBOTICA. — U nedelju 3. juna, prilikom svoje posete Subotici, u kojoj su bile priredene velike nacionalne manifestacije, g. Nažjar, francuski poslanik posetio je u društvu najuglednijih subotičkih ličnosti, letovalište subotičkog Sokolskog društva »Sokolovac« na jezeru Palić, gde su ga Sokoli srdačno dočekali. Pri dolasku zaželeo je dobrodošlicu starešini društva brat Ante Tadić, na čemu se g. Nažjar najsrdačnije zahvalio.

Posle razgledanja ovog lepog društvenog letovališta, u kojem se gospodin poslanik najlepše izrazio, bili su on i svi pristutni gosti počašćeni crnom kavom. Bio je priredjen i kratak program pri čemu su naraštajci odigali partiju odbojke, a tamburaši svirali vesele koračnice i narodna kola.

A. T.

Župa Novo mesto

MIRNA. — Naš Sokol je polagal račune svojega tihega dela v telovadnici zadnje nedelje v maju s telovadnim nastopom, ki je bil izvršen vkljub skrajno slabemu vremenu v neokrnjenem obsegu. Prireditelj je vodil brezhibno društveni načelnik br. Lunaček. Nastop je obsegal letošnje vaje vseh oddelkov, ki so pri njih sodelovala poleg domačega društva tudi vsa društva okrožja. Vaje so kljub dežju bile izvajane skladno, zlasti je ugajal nastop članov in članic. Po nastopu se je razvila v Sokolskem domu ob spremiljavi Magistrovega šramel-tria in petja moškega sokolskega zbora iz St. Janža dostojna zabava. Ob zaključku se je zahvalil vsem za lep obisk društveni starosta br. Bulc Fran, na kar je pozdravil navzoče še župni podarosta br. Pavel Herbst za župno upravo.

ST. LOVRENC NA DOLENJSKEM. — Naš Sokol dela tiho a marljivo. V zimskem času je odigral dve igri: »Trojčki« in »Dušč« z velikim moralnim a manj zadovoljivim gmotnim uspehom.

Člani so se pridno posluževali knjig novoustavljene sokolske knjižnice, ki se je pomnožila v zadnjem času za 30 novih leposlovnih knjig. Potom sokolskih listov pa se članstvo redno seznajalo v vestni in delom bratov in sester širom domovine. Brat prosvetar skrbi za redne nagovore pred vrstami, ki so idejno sokolski, a nekaj govorov je bilo tudi narodno gospodarskega značaja.

Vsi telovadni oddelki se vestno pripravljajo za zlet v Sarajevu in Zagrebu, katerim sledi domači javni nastop. K telovadbi prihaja članstvo in deca redno in z veseljem.

Društvo, ki je še mlado in zgolj kmečko društvo, beleži že lepe uspehe na področju vsestranskega sokolskega delovanja.

ŽUŽEMBERK. — Naš Sokol bo prvo nedeljo v juniju slavil svojo 15-letnico z razvitjem članskega prapora.

Enako se pripravljajo tudi društva: St. Janž, ki ima nastop 17. junija, St. Lovrenc — 18. avgusta in St. Rupert, ki v jeseni ob 15-letnici otvori svoj novi Sokolski dom z nastopom.

Župa Sarajevo

TURBET. — Ove godine je održan okružni slet u Turbetu. Osim obaveznih društava učestvovala su starija braća iz Zenice. Društvo Turbe dalo si je dosta truda da organizacija ne podbaci.

Pred večer 2. juna dobilo je ovo ubavo mestance svečan izgled: stizali su prvi gosti i glazba iz Zenice. Čim se smrklo krenula je bakljada, a svi su domovi bili svečano rasvetljeni. Posle toga priredena je akademija u domu.

Rano u jutro sledećeg dana krenula je budnica kroz mesto, a odmah posle toga počela su natecanja u odbojci. U 11 časova pre podne krenula je sa sletišta impozantna povorka u kojoj su uzeli učešća oko 500 što članova što omladine.

Oko 3 časa po podne započeo je javni čas govorom izaslanika župe brata Radovana Savića. Posle toga nastupile su pojedine kategorije u savršenom redu. Čas je završen s vežbama jednog odreda vojske i jedne vrste članova na spravama.

Na ovom javnom času nastupilo je u svemu oko 90 članova, 16 starije braće, oko 50 članica, oko 70 članova čete, oko 60 naraštaja i oko 120 dece, dakle u svemu oko 400 vežbača i 50 vojnika. Najimpozantniji je bio nastup sa župskim vežbama, kada su nastupili svi članovi, članice i članovi četa zajedno. Ovo je bio prvi veći nastup u ovom mestu, a može se nazvati do sada najuspešnijim javnim nastupom IV okružja naše župe. Unutar sletišta bilo je oko 1100 gledalaca, a ako procenimo povišno sve gledaoce s okolnih brežuljaka možemo slobodno ovaj broj povisiti na 2000. Publika je oduševljeno pozdravljala svaki nastup, a osobito izvedbu župskih vežbi i vežbi vojske.

Župa Sušak - Rijeka

BRUVNO. — Sokolska četa u Bruvnu nakon 4 godine svoga opstanaka i uspešnog rada, podiže svoj Sokolski dom u Bruvnu. Iako je četa vrlo siromašna i bez prihoda koji bi omogućili gradnju doma, uprava se je dala na posao: na sabiranje dobrovoljnih priloga. Zahvaljujući svesti i volji svojega članstva, a sretljivosti i ostalog rodoljubivog naroda ove okolice, sakupila je lepu svotu novaca.

Ban Savske banovine br. dr. Ivo Perović doprineo je lepu svotu.

Zemljište u površini od preko ¼ rali (vrt) u središtu mesta darovao je četi starešina brat Đuro Obradović. — Na toj površini podiže se dom, a iza njega će biti veliko i lepo letnje vežbalište.

Dom će biti prizemna zgrada od tvrdog materijala, a imaće sve prostorije koje su potrebne u njemu, kao: prostranu dvoranu za vežbanje, stalnu pozornicu, svlačionice, čitaonicu, spremište i sl.

Ako nam priteknu u pomoć br. Savez i župa, onda ćemo do jeseni dovršiti sve, i svečano proslaviti otvorenje doma. Dom se nalazi u gradnji, pa molimo braću naše rođene Bruvančice, koji su danas izvan Bruvna, da nam priteknu u pomoć svojim prilozima, koje valja slati na Sokolsku četu u Bruvnu.

Odbor za gradnju doma sačinjavaju braća: Đura Obradović, Milan Marinković, sveštenik, Sava Guteša, Nikola Stanić, Savića Guteša, Lazo Lukač, Savića Krajnović, Dane Pokrajac, Ilija Čubrilo i Nikola Krajnović.

SENJ. — II slet okružja uskočkovinodolskog. — Nedelja 3. o. m. bila je lepa nacionalna sokolska manifestacija u Senju povodom II sokolskog sleta okružja uskočko-vinodolskog. Već prvim jutarnjim parobrodima stigli su Sokoli iz okolišnih mesta tako najpre Sokoli iz Raba, pa onda Sokoli iz Crikvenice i Novog. — Velikim pak autobusima stigli su Sokoli iz Otočca na čelu sa starešinom drom Brankovićem. Po podne pak stigla je većina Sokola iz Crikvenice na čelu s okružnim načelnikom br. Jankom Jazbecom.

Na ovaj slet Sokolstva u našem uskočkom gradu Senju stigli su i Sokoli veslači iz Raba u čamcima »Jadrane« i »Istac«. — Po podne po dolasku parobroda iz Crikvenice odmah se je na obali složila povorka na čelu sa senjskom gradskom glazbom. Povorka je prošla glavnim ulicom do Zvonimirovog trga gde je održan manifestacioni zbor. Zbor je otvorio starešina senjskog Sokolskog društva br. Zgorelec, direktor, a zatim je govorio br. dr. Kuntarić, narodni poslanik, pa br. dr. Branković, izaslanik br. Župe Sušak-Rijeka br. prof. Šepić, te gradonačelnik Senja prof. br. Rivošeki. Nakon ovog zbora pošla je povorka na sletišta koje je bilo lepo uređeno. Pod vodstvom br. okružnog načelnika Janka Jazbeka nastupile su sve kategorije vežbača i vežbačica, ženska i muška

deca, naraštaj muški i ženski te žensko i muško članstvo. Vežbe su izvedene na opće zadovoljstvo. Posle vežbe počeli su se Sokoli razilaziti parobrodom i autobusima ispraćeni od dužnog Sokolskog društva Senj. — Suštradan rano otputovali su veslači Sokoli iz Raba opet na vesla natrag u Rab.

Ova je sokolska manifestacija u gradu Senju lepo uspela i pored nestalnog kišovitog vremena u noći i u toku jutra toga dana. Sokoli Senja vraćće susednim br. društvima poset prilikom svečanosti polaganja kamena temeljca Sok. doma u Crikvenici te u Otočcu prilikom razvika barjaka i prilikom sleta ličkih sokolskih četa.

SILBA. — Naše društvo razvilo je već na početku svestran rad. Jedan od prvih radova bio je muzički tečaj, koji vode s. Angela Zorževa i brat dr. Josip Supićić. Tečaj lepo uspeva. Uz glazbeni tečaj osnovan je ženski i dečji pevački zbor, koji također lepo napreduje.

S tehničkim radom još nismo započeli, jer za to nemamo ni sprava ni spremne sile.

SUSAČ. — Proslava 30-godišnjice Sokolskog društva. Koncem maja izvršilo se trideset godina otkako se osnovalo Sokolsko društvo Sušak-Rijeka. 24. maja 1904 sastala se konstituirajuća skupština pod predsedanjem pok. Josipa Linića, odličnog rodoljuba iz Trsata, i ta je skupština odlučila da se dotadanje Planinarsko društvo pretvori u sokolsko. Počeci su bili vrlo skromni. Članovi su se sastajali po raznim prostorijama u Sušaku na vežbanje, no najviše u posebnim prostorijama tadanje restauracije »Kontinental« i hotela »Sušak«, od kojeg je pregradnjom postao današnji naš Sokolski dom. U mlado sokolsko društvo rekrutovali su se članovi svih društvenih slojeva Rijeke i Sušaka. Bilo je tu advokata, trgovaca, obrtnika, činovnika i daka. A što je karakteristično za tadanje nacionalno raspoloženje ovoga kraja, u tom su društvu bili izvršujući članovi pored Hrvata i Srbi i Slovenci, koji su se na zarađi našli tada na Rijeci. Tako je dugo vremena Srbini bio i društveni barjaktar i nosio u svečanim zgodbama društveni hrvatski barjak. Jasno je, da su vlasti pravile društvu svakojake neprilike, članove progonili, pogotovo državne službenike i dake. No jugoslovenska ideja, potstaknuta Supilom i Barčićem, političkim i nacionalnim vodama ovoga kraja, rasla je i jačala se u gnezdu naših Sokolova. Kad je carska ruska flota posetila riječku luku, naš je Sokol priredio ruskoj braći takove manifestacije, kakove se u tom kraju ne pamte. Došlo je do bratimljenja između naših Sokola i ruskih oficira; na društvenoj večeri, što ju je Sokol priredio ruskim mornarima, Rusi su bili zasipani cvećem. Riječki Mađari i Italijani bili su vrlo ogorčeni i iznenađeni, jer su slutili istinu, koja se iza tih patriotskih govora krija. Sušački Sokol prireditelj je javne vežbe, izlete u susedne istarske, primorske i goranske krajeve, time vršio snažnu propagandu za sokolsku i sve-slovensku misao. Rat je naoko prekinuo rad Sokola. Juna meseca 1914. g., kad je buknuo rat, sastadoše se članovi odbora na poslednjem sednici, na kojoj zaključioše, da zbog izuzetnih prilika, koje su zavladaile gnjusnim napadajem Austrije na »bratsku Srbiju«, moraju obavustiti do daljnjega svoje delovanje. No, i bez sastanaka i sokolskih vežbi, članovi Hrvatskog Sokola u Sušaku vršili su svoju patriotsku i sokolsku dužnost među vojskom, na frontama i dr., tako da je veliki broj naših članova prebegao u Srbiju ili k saveznicima da se kao dobrovoljci bore za slobodu i ujedinjenje svoga naroda. Iz naših redova potekao je i slepi heroj, puk. br. Lujo Lovrić, pok. Ante Lekčević i Ivan Endliher, koji je umro u gradačkoj tami, da spomenem samo najistaknutije.

Za prevrata i italijanske okupacije članovi Sokola počeli su se ponovo sastajati. Trebalo je pre svega dignuti duh naroda, koji je od ratnih tegoba i od okrutne okupacije bio smalaksao. Stoga je iza demarkacione linije, u Martinićici, bila priredena sokolska javna vežba uz sudelovanje naše junačke vojske, a toj je vežbi prisustvovalo sve što je smelo i što nije smelo preći preko bodljikave žice. Neopisivom oduševljenju nije bilo kraja. Okupatorne su čete celog tog dana i cele noći bili u spremi u strahu da se ne sprema prepad na zločinski načinom zaposednute krajeve.

Posle odlaska Italijana iz Sušaka, Sokolsko je društvo u Sušaku nastavi-

Slike u veličini 65x49 cm:

Dr. JINDRA VANJIČEK
Dr. JOSIP ŠAJNER

Komad 20 — Din

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA
LJUBLJANA, NARODNI DOM

lo sa svojim radom i ostalo je na istoj onoj idejnoj liniji kao i pre rata, tako da sve stranačke borbe, osvajanje separatističkih frakcija, nisu ni za čas pokobilele redove jugoslovenski orijentiranih Sokolova. Od toga časa naše društvo jača i diže se, stiče svoj Dom, podignut uz velike žrtve, priređuje javne vežbe, sletove, inicijator je svih nacionalnih manifestacija, u njegovu Domu priređuje se sve kulturne, nacionalne i zabavne priredbe u našem gradu. Danas naše društvo broji 800 članova i članica, preko 1000 naraštaja i dece, a taj broj je u porastu. Vežbaju i rade sve kategorije i stvaraju se neke nove. Velika sokolana daleko je premlena da primi samo jednu kategoriju, na pr. naraštaje ili decu. A na nedeljnoj vežbi smo se uverili da je najveći sušački trg, Sokolski trg, premlena da primi vežbače i građanstvo oduševljeno sokolskom idejom.

U nedelju dne 3 o. m. proslavilo je Sokolsko društvo Sušak-Rijeka jubilej tridesete godišnjice svoga postanka. Ujutro bila je svečana matineja u sokolskoj kino-dvorani, kojoj su prisustvovali predstavnici vlasti i gradskim načelnikom, br. Durom Ružićem, na čelu, nar. poslanik br. dr. Ružić, predstavnici svih društava i korporacija u Sušaku, izaslanik Sokolskog saveza i Sokolske župe Sušak-Rijeka, delegati susednih sokolskih društava, svi članovi i članice i velik broj građana. Najpre je društveni starešina, br. Bogomir Grknić, održao značajan prigodni govor, te je predložio da se pošalje pozdravni brzojav Nj. Vel. Kralju, što su svi prisutni prihvatili uz burne ovacije Nj. Vel. Kralju i Jugoslaviji. Iza toga vojna muzika, pod ravnanjem vojnog kapelnika, br. Jana Slaboga, intonirala je državnu himnu. Nato je br. starešina pročitao još i pozdravni brzojav upućen Savezu.

U svojem daljnjem govoru brat starešina setio se dirljivim rečima mrtvih osnivača i sve ostale braće i sestara, te je završio svoj prikaz zavetom, da će naše Sokolsko društvo poći i dalje nepokolebivo njihovim tragom. U to je ustao izaslanik Saveza i Župe, brat Ivo Polić, koji čestita br. društvu u ime Saveza i Župe, te pozdravlja naročito one članove, koji su u društvu od njegova osnutka. Sledi zatim deklaracija i koncertni program izveden od vojne glazbe i pevačkog društva »Narodnog prosvetavanja«.

Posle podne bila je predviđena javna vežba na Sokolskom trgu. No pljusak, koji je celo pre podne pljuštio, grozio se, da će nastaviti i posle podne. No neustrašivi načelnik, brat Boras, izdao je naređenje da se vežba ima održati. I vežba se održala za najpovoljnijeg vremena. Iako je nebo bilo pokriveno teškim oblacima, bila je hladovina, i vežbači se nisu umorili. Sokoli su s vojnom glazbom na čelu prošli u impozantnoj povorci kroz grad do Sokolskog trga, koji je već davno pre vežbe bio do poslednjeg mesta ispunjen građanstvom. Vežbale su sve kategorije s vežbačima iz susednih br. sokolskih društava, izvedene su sletске vežbe sarajevske i zagrebačke, te vežbe na spravama i dečije igre. Sve su te tačke precizno izvedene, naročito proste vežbe članova i članica, a kategorija starije braće na spravama bila je burno aklimirana. No i sokolska deca, zlatna u svojoj ozbiljnoj shvaćenoj dužnosti, do suza su

ganula i nasmejala gledaoce. Prednjački odo na spravama pokazao je neobičnu rutinu na svim spravama, tako da je sve prisutne zadiveo. Na koncu muški i ženski naraštaj izveo je kombinirane slavenske plesove određene za zagrebački slet. Stotinu i dvadeset plesača i plesačica u narodnim slavenskim nošnjama prekrilo je prostorni trg u krasnim figurama koje su se svakog časa menjale i pružale vrlo čarobnu i šarenu sliku. Plesovi i sve figure, po planu br. Ljutićine, tačno su izvedeni. Na koncu sva su kola klekla, a glazba je intonirala slavensku himnu. U to je jedna zraka sunca probila oblak i pozlatila svojim sjajem ovu neopisivo veličanstvenu sliku. To je bila prava apoteoza Slavstva uz blagoslov s neba, iz tisuću se grla orila sveta slavenska pesma. Nijedno oko nije ostalo suho. Vežbama je ravno načelnik br. Boras.

Posle formirala se je ogromna povorka oduševljene omladine, Sokola i građanstva, te je sve krenulo s glazbom na čelu kroz grad u sokolanu, raspevano, razdragano i veselo uz blesak i grmljavinu. Kad smo stigli pod krov, kao po naređenju, udari oluja s jakim pljuskom. Svi rekoše: »I dragi Bog je s nama!« M. M.

Župa Šibenik - Zadar

PAKOŠTANE. — Dan 31 maja t. g. priredilo je matično društvo Biograd n/m svoj izlet u Pakoštanu kome su se priključile i čete: Vrana, Vrgada i Drage. Već u rano jutro vrveli su seoskim trgov i ulicama naši vredni članovi nameštajući stupove i određujući mesto za vežbu. Kad su pripreme bile gotove, braća se razidose kućama.

Oko dva sata po podne ponovno skupljanje na trgu. Formira se povorka. Deca i odrasli sa zastavom na čelu upućuju se izvan sela, da dočekaju goste. Usput se pevaju patriotske pesme. Već se pojavljuju i gosti. Prvi — Sokolska četa Vrana, a odmah zatim i Biograd. Sve se crveni i klikće. Došao ih je vrlo velik broj. Vraćamo se natrag u selo. Glazba neumorno prednjači. Priključuje nam se četa iz Vrgade. Stupamo seoskim ulicama. Ophod. Dolazimo do trga. Tu je već bila i četa iz Draga. Voljno. U pet sati počinje vežba. Narod je sa svih strana opkolio improvizirano vežbalište na trgu. Prvo su nastupila deca iz Biograda: muška i ženska. Za njima naša. Svoje vežbe izvela su dobro. Za decem članstvo: najpre gosti pa domaći. Ko je gledao ove potonje morao je da se divi s koliko su elana i preciznosti izvodili naši članovi sletске vežbe.

Pri svršetku pozdravio je goste mesni učitelj brat Mihovilović Ivo, koji je u svom govoru spomenuo značenje ovoga izleta u Pakoštanima. Posle njegova govora intonirala je glazba državnu himnu. Nakon toga — i kraćeg odmora — razvilo se narodno veselje, a glazba je koncertirala još nekoliko tačaka. Uto su se gosti počeli spremati za odlazak. Ispratili su ih ne samo članovi čete, nego uglavnom čitavo selo. Na svim licima opazala se radost i svaki je bio uveren, da je ovaj izlet nadmašio mnoga očekivanja.

ROGOZNICA. — Naše Sokolsko društvo priredilo je na Telovo 31 V o. g. svoj prvi javni nastup. Sve tačke su izvedene lepo i po programu. Najpre su nastupila muška deca, zatim

ženska, ženski naraštaj, muški naraštaj. Po prvi put je nastupila i Sokolska četa Lapina-Doča, koja je kroz nepuna tri meseca s velikom voljom svojih članova uspeła da izvede vrlo dobro svoju vežbu. Posle toga takmičili su se odeli naraštaja i članstva u lakoj atletici.

Vežbu je promatralo mnogo gledalaca, a osobito seljaka, koji su sa zadovoljstvom promatrali nastup pojedinih kategorija. U 11 sati Sokolsko društvo sa svim svojim kategorijama, predvođeno sokolskom glazbom, prisustvovalo je telovskoj procesiji.

Na 2 t. m. Sokolsko društvo sa svojom glazbom učestvovalo je župskom sletu u Šibeniku.

Župa Varaždin

GORNJI MIHALJEVEC. — Ovo društvo održalo je dne 31 maja svoj treći javni nastup uz sudelovanje svih okolišnih društava i četa. Nastupile su sve kategorije vežbača sa zagrebačkim i mariborskim sletskim vežbama. Pre nastupa bio je zbor svih kategorija, koje je zanosnim govorom pozdravio br. starešina Veljko Varjačić. Posle pozdrava svirala je glazba drž. himnu, a društveni pevački zbor otpjevao je skladno pesmu: »Hajte braćo, hajte sestre, pod vodstvom br. prosvetara.

Sve su vežbe izvedene najvećom tačnošću i skladno. Posle svake vežbe, bili su vežbači nagrađeni živim pljeskom. S velikim brojem članova vežbača posetilo je naš nastup i bratsko Sokolsko društvo Središće od Dravi, koje je nastupilo u više tačaka prostih vežbi i s jednom vrstom na spravama.

Uspes nastupa bio je velik u moralnom i materijalnom pogledu. Niti jedan naš nastup nije bio posećen s toliko oduševljenih gledalaca koliko ovaj, pa se vidi, kako narod s oduševljenjem prati postepeni razvitak i rad ovog društva. Nakon iscrpnog rasporeda razvilo se narodno veselje.

VARAŽDIN. — U četvrtak dne 31 maja 1934 priredilo je Sokolsko društvo Varaždin svoj javni nastup. Nastupile muška i ženska deca, te muško i žensko članstvo Sokolskog društva Varaždin u prostim sletskim vežbama, a osim toga nastupile su i članice Sokolskog društva Čakovec te ženski naraštaj iz Čakovca i Kuršanca.

Muški je naraštaj izveo bojne utakmice, članstvo, naraštaj i deca razne vežbe na spravama i igre, a konjički oteok Sokolskog društva Varaždin skokove preko prepona i »karusele«. Sve su vežbe bile precizno izvedene uz burno odobravanje mnogobrojne publike. U svemu je nastupilo 465 vežbača raznih kategorija. V. D.

Župa Vel. Bečkerek

RADINA. — Dana 21 maja održalo je Sokolsko društvo svoj javni čas i akademiju. Osim dece, nastupili su prvi put i članovi sa svojim vežbama, te su gledaoce oduševili.

Posle podne u 3 sata održan je pred školom javni čas. Program je bio obilat, a nastupilo se je u sledećim tačkama: 1) Sletске vežbe — izvodila su ženska, 2) Sletске vežbe — muška deca. 3) Proste vežbe — izvodili su članovi. 4) Vežbe s palicama — izvo-

dila su muška deca. 5) Vežbe s marašicama — izvodila su ženska deca. 6) Sletске vežbe izvodili su članovi. 7) Piramide — izvodila su muška deca i 8) Skok u vis sa zaletom — natecali su se članovi.

Sve vežbe vežbali su kako deca tako i članovi veoma dobro, s voljom i oduševljenjem, za što su dobili priznanje od gledalaca kojih se skupilo u velikom broju.

Na večer je održana akademija. Na programu je bilo: 1) Predavanje o temi »Sokolska ideja«. Predavanje je održao starešina društva brat dr. Jan Rapoš. Nakon toga izvela su muška i ženska deca te članovi 5 tačaka. Končno je diletanska sekcija prikazala pozorišni komad »Slovenska sirotica«, sliku iz slovačkog narodnog života u 4 čina. Ova također prva predstava naših diletanata uspeła je dobro.

Župa Zagreb

SESVETE. — Sokolsko društvo u Sesevama priredilo dne 3 o. m. u dvorištu Sokolskog doma svoju III javnu vežbu, koja je izvanredno dobro uspeła.

149-25

Nove sokolske knjige

U našoj nakladi izašle su sledeće nove sokolske knjige:

Boko Jos.:

Pripovetke za sokolsku decu i naraštaj (sa slikama). — Cena 8 Din

Milčinski Fran:

Junaštvo, priča sa slikama — srpskohrvatski. — Cena 5 Din

Hébert G. - Trček:

Sport zoper telesno vzgojo. — Cena 10 Din

Sajovic - Trček:

Priprave za vaditeljske izpite (sa slikama). — Cena 18 Din

Schmidt - Pichler:

Fiziologija telesnog vežbanja (sa slikama). — Cena 35 Din

Šulce:

Sokolski sustav telovežbe, drugo izdanje. — Cena 55 Din

U štampi: Dr. Vaniček - Drenik: Baton i boks

Jugoslavenska Sokolska Matica

LJUBLJANA, NARODNI DOM

Telefon 25-43 • Račun poštanske štedionice Ljubljana 13.831

Sokoli i Sokolice!

Nabavljajte svečane i vježbačke potrebštine za sletove, uz najjeftinije dnevne cijene kod brata **G. HORVATEK**, dobavljača Saveza S. K. J.

Zagreb, Frankopanska ulica 9

123-8

JADRANSKA PLOVIDBA D. D.

SUŠAK

Redovita parobrodská služba u svim pravcima jugoslovenskog primorja i Jadranskog Mora, za Dalmaciju, Albaniju i Grčku

JEVINA TURISTIČKA PUTOVANJA
10-11 dana za Dalmaciju i Grčku
6 dana za Dalmaciju

Uključiv hranu i krevet na brodu
udobni putnički parobrodi — dobra kuhinja — prvoklasna podvorbá

Tražite prospekte!

Upute daje Jadranska plovidba u Sušaku, sve njezine agencije i svi veći putnički uredi u tu- i inozemstvu

124-10

Preporučamo

Ivrike, koje

oglašuju u

»Sokolskom

glasniku«!

Vse tiskovine za sokolska društva, potrebne knjige za sokolske knjižnice, vabila, letake, lepake za sokolske prireditve Vam izdela Učiteljska tiskarna. Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige, časopise, revije, vizitke, bloke, račune, jedilne liste, posmrtnice in mladinske liste. Ilustrira knjige v eno- in večbarvnem tisku. / Lastna tvornica šolskih zvezkov. Knjigoveznica. Oddelek za učila z veliko zalogo slik naših velmož

KNJIGARNA
V LJUBLJANI
PODRUŽNICA
V MARIBORU
Tyrševa ulica šte. 44

UČITELJSKA TISKARNA

V LJUBLJANI, FRANČISKANSKA 6

148-21

Oglašujte u Sokol. glasniku!

Braćo, sestre!

Sve sokolske potrebštine za javne i svečane nastupe dobijete najjeftinije i najsolidnije kod bratske radnje

BRANKO PALČIĆ

glavni dobavljač Saveza S. K. J.

CENTRALA: Zagreb, Kraljice Marije ulica 6

FILIJALA: Beograd, Balkanska 24

154-6

151-7

Izdati na Ljubljanskim ... mu

KR. DVORSKI DOBAVLJAČ

Prva jugoslavenska industrija
športskih potrebština

M. DRUCKER

ZAGREB ILICA 39

BEOGRAD
Pasaž Akademije
Nauka

Izašao je novi cjenik sokolskih
potrepština sa rasporedom
utakmica za laku atletiku.

ZATRAŽITE HITNO!